

Incipit libellus editus p magm Nicolaũ de lyra
orãnis minor theologię p̄fessorē: in q̄ sunt puleberr
me q̄ones iudaicã p̄fidã i catholica fide improbatas.

Primo q̄n̄ vtz ex scripturis receptis
a iudeis possit efficaciter p̄bari salua
torē n̄m fuisse deũ z hoim. Et arguit
p̄mo q̄ sic: q̄ tñ questio duo includit
vnu q̄ p̄tinet ad p̄sonã xpi. s. q̄ sit de
us z ho: aliud ad tps. s. q̄ sit xpi myste
riũ p̄pletũ: z iõ de vtroq̄ arguit. Et p̄
p̄ id qd̄ b̄i Diere. xxiij. Ecce dies veniũt dicit dñs z su
scitabo dauid germẽ iustũ zc. Et quo p̄z xpm̄ p̄missũz
et semine dauid et p̄ oñs vtz hoim: et sequit̄ in eadẽ
auctoritate que de christo loquit̄. In dieb̄ illis salua
bitur iuda z isrl̄ bitabit̄ p̄denter: z hoc est nomẽ q̄ vo
cabũt eum dñs iustus noster. et quo p̄z eĩ diuinitas.
De scdo videlz de tpe arguit p̄ illud aggei. ij. vbi de
tpe d̄i: Veniet desiderat̄ c̄ctis gentib̄ z replebo vo
mũ istam glia dicit dñs exercitũũ. p̄beta aut̄ ibi loque
batur de domo dei edificata a filiis israel post reditum
de captiuitate babilonica: ergo stante illa domo veniũt
christus: tomus aut̄ illa destructa fuit. xliij. anno a pas
sione dñi p̄ z ytu z vespasianũ: ergo añ erat cõpletũz
xpi mysteriũ. Et sic patz p̄positũ. In cõtrariũ aut̄ ar
guitur q̄ inter iudeos sunt z fuerũt multi hoies inge
niosi z in scripturis legis z p̄p̄az valde studiosi: ergo
si p̄dicta possent b̄ri efficaciter p̄ scripturas ab eis re
ceptas nõ eẽt verisim̄ q̄ tãdiu stetit̄ tali errore: igitur
zc. Rñdeo hic sunt p̄ncipalr̄ duo intendenda.
Primu est q̄ sunt p̄dicta a iudeis recepte. Scd̄z
vtrũ p̄dicta possint p̄ illas scripturas p̄bari p̄batione
efficaci. Circa p̄mũ sciẽdũ q̄ libri canonici vete. testa
menti sũt ab eis recepti: tãq̄ deo inspirat̄ scripti: z sũt
in vniuerso. xxiij. fm̄ atiquã cõputatione: z xxiij. scd̄z
modernã: q̄ lamentationes hieremie: z liter ruti p̄
nuntur mō p̄ duobus libris a libris hieremie z iudicũ
sepatis: De istis aut̄ libris aliqui dicunt̄ legales. s. q̄n̄
q̄ libri moysi: z sũt in p̄mo ordine apd̄ iudeos. Alij di
cunt̄ p̄phetas. s. ioseph iudicũ samuel. i. p̄m̄ z scd̄s re
gũ. Malachim. i. tera z quarta regũ. Sa. hier. ezec̄.
z liter. xij. p̄betaz: q̄ d̄i tereasta. Et isti octo sũt in scdo
ordine. Reliq̄ vo dicunt̄ agio graph. i. i. scripture sc̄e:
vel sanctoz scripture: Et sunt isti: liber iob: liber psalmo
rũ: parabole: ecclesiastes: cantica canticoz: paraly po
menon: daniel: esdra: z tetter: ruti: lamentatiões: hier
emie: z isti sunt in tercio ordine. Considerãdũ etiam
q̄ isti libri sũt apud eos multiplici cõscripti. vno mō
pure hebraice: z sic p̄mo traditi sunt: v3 sermone he
braico cũ lris hebraicis. Alio mō hebraice s3 non pure:
videlz fm̄one chaldaico sed lris hebraicis. Sed q̄ he
braicũ z chaldaicũ sunt idiomatica p̄m̄qua eundẽ nu
merũ literaz b̄ntia: q̄ lic̄ q̄vis discrep̄t i figura tñ cõ
ueniũt in sono z virtute: vt dicit biero. in p̄logo gelea
to: z iõ vñũ idioma p̄t facilliter scribi per lras alterũ.
Hoc igitur mō plures scripserunt vetus testamentũ:
z maxime ionathan filius ozid: cuius scriptura est ita
auctẽtica apud hebreos q̄ nullus ad huc ausus fuit si
bi d̄dicere: p̄ter qd̄ in libris notabilib̄ iudeoz ponit̄
hebraicũ purũ i vna colũna z chaldaicũ scriptũ ab isto
ionathã lris hebraicũ in altera: z vñtur iudei isto chal
daico q̄si. p̄ expositione: q̄ aliqua q̄ erãt multũ obscu
ra in hebraico puro: clarũ ponunt̄ z quasi exponũt in
isto chaldaico: vt. j. patebit maḡ. Et iõ illa trãslatõ ne
cessaria est ad disputandũ cũ iudeis in passib̄ multis.
Similr̄ trãslatio. lxx. interpretum apud eos b̄i saltez
apud aliq̄ studiosos. illi. n. lxx. fuerũt electi de toto po
pulo isrl̄ tanq̄ excellentissimi z studiosissimi ac penti i
lra hebraica z greca: fm̄ q̄ dicit̄ Ioseph. xij. li. antiq̄
tatũ. ip̄i aut̄ nõ sũt trãslulerũt de hebraico in grecũ x̄bũ
ex verbo: sed frequẽt̄ sensum ex sensu: mutantes aliq̄
vel occultantes ex industria ea q̄ possent esse cã erro

ris Ptolemeo regi. Hanc autem translationẽ voluerũt
habere studiosi hebreorum tanq̄ factum sapientissimo
rum virozum: et dato q̄ nullũ ab eis haberetur: non tñ
possunt ipsam negare cum fuerit facta a sapientissimis z
valentioribus de toto populo et in tanto numero. Et iõ
de illa possumus nos iuuare ad p̄bandum aliquid ip̄is iu
deis: sicut infra patebit. Item preter scripturas cano
nicas sunt alie scripture a iudeis recepte tanq̄ auctenti
ce. s. Talmud q̄ scdm̄ eos scriptura ista nõ differt a scri
pturis canonicis: nisi sicut lex data verbo: a lege data scri
pta: q̄ ista fuit reuelata moysi a deo sicut illa que sũt scri
pta in libris moysi: sed tunc moyses non scripsit ea q̄ cõ
tinentur in Talmud. Et hoc potuit esse duplici de cau
sa: vt pote quia non erat necessariũ vt populus sciret ta
lia sicut erat necessariũ de p̄ceptis in lege: vel q̄ ista erant
magis in secretis b̄nda: moyses tamen tradidit eam Jo
sue et alijs senioribus verbo sicut habuerat a domino et
alijs alijs posterioribus eodez modo: z sic p̄ter quousq̄
scripta sunt talia p̄ posteriores doctores ne cederent i ob
liuionem. Similiter dicta de octoz hebraicoz qui glo sa
uerunt vetus testamentũ sunt auctentica apud eos: mul
to magis q̄ apud nos dicta Hierony. z augustini z alio
rum doctoz catholicoz. Et hoc potissime per id qd̄ scri
bitur Deul. xvij. Non de dinabis a verbis eoz ad dexte
ram siue ad sinistram. vbi loquitur scriptura de sacerdoti
bus z doctozibus ad quos p̄cipit scriptura in dubijs re
currere: z eoz sententiam indiscussẽ tenere: licet aut̄ buĩ
modi scripture in magna parte sint falsẽ. s. Talmud et
glose de octoz hebraicorum: tamen p̄ eas possumus con
tra eos efficaciter arguere ex quo sunt ab eis p̄dicto mō
recepte: sicut econtrario argumentum quod faceret cõ
tra nos ex euãgelio z scripturis ap̄toz b̄mõĩ eẽt efficac̄
p̄tra nos: s3 reputent buĩusmodi scripturas falsas p̄tinẽ.
Alio que scripture sint a iudeis recepte: scd̄z vidẽdũ
est an id quod in questioẽ ponitur possit p̄r illas scrip
turas efficaciter probari. Et distinguo p̄mo de p̄batione
efficaci: quia p̄bationis efficacitã p̄t dupliciter accipi:
vno mō q̄ sit ita efficac̄ p̄batio q̄ nullo mō possit euita
ri sine euidenti negatione vel p̄dicatione scripture p̄dicte
z sic mibi videtur q̄ ad huc non sit probatũ quod in que
stione queritur p̄ dictam scripturam. Cuius ratio est: q̄
mysteriũ trinitatis et incarnationis christi expressius po
nitur in nouo testamento q̄ veteri sicut patet manifeste
et ab omnibus conceditur: et tamen multi heretici totũ
nouum testamentum recipiunt: et p̄ suis erroribus expo
nunt: aliqui tñ ipsozum negant trinitatem personaz i di
uinis: sicut Sabellius: aliqui negant diuinitatem in xpo
sicut arrius: aliqui veram humanitatem: sicut manicheĩ
qui dixit xpm̄ habere carnem fantasticam: ad quod seq̄
ipsum non fuisse verum hominem: q̄ caro vera est de veri
tate nature humane. Similiter arrius dixit ip̄m nõ habe
re animam intellectuam: sed verbum sup̄lere aie locuz
quod tamen verbum dicitur esse creatum. Similiter ap
polinaris dixit ip̄m non habere animam intellectuam:
licet assumpserit animam sensitiaz: et ad dictum vtrius
q̄ sequitur christum non fuisse verum hominem cum ab
anima intellectuã accipiatur species humana. Si igit̄
dicti heretici exponebãt p̄ se scripturam noui testamẽ
ti: multo magis iudei possunt p̄ se exponere probationez
veteris testamẽti. Alio mō potest accipi p̄bationis
efficacia p̄ scripturam: sic q̄ licet scriptura possit aliter po
ni aliquo mō saltem ad euadendum absq̄ contradictio
ne manifesta: tñ simpliciter loquendo nõ potest alio mo
to rationabiliter exponi quin semper appareat expositio
fidei catholice rationabilior: Et hoc modo credo q̄ id qd̄
positum est in questione p̄batum est satis p̄ scripturaz ve
teris testamẽti: et itez potest hoc idem probari hoc mo
do procedendo. In questione autem ponuntur duo: vt
dictum est. Anũ. s. q̄ p̄tinet ad tps. s. vtrũ tps adue
tus xpi sit p̄teritũ. Scdm̄ qd̄ p̄tinet ad p̄sonaz xpi vtz
sit deus et homo in vna persona: et istud implicat duo: s3
fides catholica ponit vniõnem nature diuine et humane

in determinata persona. s. filij et nō patris nec spiritus sancti: et hoc supponitur pluralitas personarum in diuinis quod fortissime negatur a iudeis. Et id ad probandum quod in questione ponitur per scripturam a iudeis receptam: ista tria sunt per ordinem declaranda: et eadē scriptura. **Primum** est quod in unitate diuine essentie est pluralitas personarum siue suppositoꝝ. **Secundum** est quod in persona filij natura humana et diuina sunt unitate ita quod ipse est verus deus et verus homo. **Tertium** est quod hoc factum est de preterito et non expectatum de futuro: sicut expectant iudei: et in hoc sunt valde decepti. **Ad** declarationem primi primo induco argumentum magistri sententiarum di. n. primi libri: qui per pluralitatem personarum in diuinis per illud quod scribitur in principio gen. In principio creauit deus celum et terram etc. hebraica veritas sic habet. In principio creauit beloyim celum et terram etc. Beloyim est nomen plurale huius nominis bel vel belon quod significat idiomatis hebraica. per hoc autem quod nomen plurale diuini coniungitur cum verbo singularis numeri: cum dicitur: Creauit beloyim. ac si diceret: Creauit deus. ostendit igitur in scriptura quod in deo est aliqua pluralitas in unitate essentie: quod talis modus loquendi sepe in veteri testamento inuenitur de deo et de nullo alio. **Ex** quo patet quod aliqua pluralitas in unitate diuine essentie est que in nulla alia inuenitur natura: et hec est pluralitas personarum in vna simplici essentia que in predicto modo loquendi designatur per verbum singularis numeri coniunctum nomini plurali. **Sed** ad hoc respondent dicentes: quod hoc nomen beloyim indifferenter accipitur in plurali et singulari: et quando dicitur de deo vero: semper accipitur pro singulari: et sic est in proposito quando dicitur: In principio creauit beloyim celum et terram. i. deus. **Sed** contra hanc solutionem arguo ex textu sacre scripture quod hoc nomen beloyim et alia nomina diuina dicuntur frequenter de deo vero in plurali quod patet manifeste: quod coniungitur cum adiectiuis pluralibus et verbis pluralis numeri. **Exemplum** de adiectiuis Josue ultimo: Non poteritis seruire domini quia dominus sanctus ipse. veritas hebraica sic habet. **Mō** poteritis seruire dño quod beloyim sancti ipse. Item hier. xxiij. Peruertistis verba dei viuientis dñi exercituum dei vestri tetragrammaton. et nota quod ibi ponitur nomen dei tetragrammaton: quod veritas hebraica sic habet: Peruertistis verba beloyim viuientium dñi exercituum dei vestri. **Et** nota quod ibi ponitur nomen domini tetragrammaton dei vestri: cum dicitur in auctoritate premissa: Dñi exercituum: vbi habemus: nomen dñi in hebraico ponitur nomen dñi tetragrammaton: quod significat diuinam naturam secundum suas proprietates intrinsecas absque respectu ab extra ut magis patebit infra: et sic patet quod in intrinsecis diuinitatis est aliqua pluralitas per pluralitatem immediate precedentes cum dicitur in auctoritate: Peruertistis verba beloyim huiusmodi. i. deorum viuentium: et coniungitur ista pluralitas nomini dei tetragrammaton: tamen immediate subditur: Dominus exercituum etc. in singulari: et sic per hoc patet quod in unitate diuine essentie est aliqua pluralitas cum summa simplicitate que non est in aliis: quia semper vbi scriptura ponit aliquid significans pluralitatem personarum: vbi deinde ponit quod ostendit essentie unitatem ut per auctoritatem predictam patet. **vt. j.** subsecquēte patebit. **Item** eia. liiij. Dominus tuus quod te fecit dominus exercituum nomen eius? hebraica veritas sic habet: Dominus tuus factor tuus dominus exercituum nomen eius? **In** hac auctoritate vbi ponitur: dominus exercituum nomen eius? ponitur nomen domini tetragrammaton. **Et** id ex hac auctoritate potest argui sic ex precedenti: scilicet hoc nomen beloyim frequenter coniungitur cum verbo pluralis numeri: vbi gra. n. Regu. viij. dicitur. **Que** est autem gens ut ipsi tuus israel in terra propter quam iuit deus ut redimeret eam sibi in populum etc. hebraica veritas sic habet: **Quis** est ut ipsi tuus israel gens vna in terra propter quam iuerunt beloyim ad redimendum sibi populum. **Item** eia. n. **Quis** est homo in qua ut possit sequi regem factorem suum. hebraica veritas sic habet: **Quis** est homo ut intret post regem qui iam fecerunt eum. **Patec** igitur ex predictis quod predicta euasio est falsa: quod non

me beloyim deum deo vero accipit frequenter in sacra scriptura in plurali: ut patet ex auctoritatibus predictis: quod non potest intelligi ad istam nisi de deo vero: ipse quod alij soluerunt aliter alibi. **In** glo. sup illud. **Et** quod deum est. **Quis** est homo ut intret post regem qui iam fecerunt eum. glo. hebraica. **Si** querat quod fecerunt eum. s. loquens potest dici deus sanctus et dominus filij sui: et consilium respondetur in glo. sup ps. xliij. **Qui** factus est ab asaph deus deorum dominus locutus est etc. **In** hebraico sunt tria nomina diuina. s. bel: beloyim: et nomen domini tetragrammaton loco habet: beloyim: hoc nomen: dominus. **Querit** ibi glossator: quare asaph ter nominauit deum in principio huius psalmi: **Respondit** ut ostenderet quod deus in tribus proprietatibus creauit seculum: si considerentur iste responsiones due se verissime. **Prima** enim que dicitur quod deus et dominus consilij sui fecerunt hominem: et propter hoc dicitur in plurali **Eccle. n.** **Quis** est homo ut intret post regem qui iam fecerunt eum: quod dominus accipitur hic pro patre: dominus consilij sui prore dicitur filius qui est verbum mentis patris: et ipsi sanctus amor ex ipso procedens. **Similiter** secunda ratio que dicitur quod asaph ter nominauit deum: quod deus in tribus proprietatibus creauit mundum est verissima: quod tres sunt proprietates in diuinis. s. paternitas: filio et spiratio: que sunt proprietates constituentes: **Et** creatus mundus est in tribus proprietatibus istis quoniam diuisa sunt opera trinitatis. **Patec** etiam ex istis quod non est intentione hebraicorum doctorum antiquorum quod aliqua pluralitas ponatur in deo seu in diuinis: dum tamen fuerit unitas deitatis quam unitatem catholici verissime sentent. **Patec** igitur vltimam responsionem que verisimile est potest ostendere: posteriores iudei deprauant dicentes: quod diuina sapientia: bonitas et potentia sunt iste tres proprietates in quibus deus creauit mundum et omnia fecit: id est in principio gen. dicitur. **In** principio creauit beloyim. in plurali ad denotandum istas tres proprietates siue attributa in deo in quibus omnia operatur. **Et** eo modo exponit auctoritates alias. **Sed** ista responsio non est rationalis. **Primo** quod sicut deus operatur per potentiam: sapientiam: et amorem: ita artifex creatur operatur per regulam: sicut per regulam directiuam et per potentiam transmutandi materiam: et per lucrum amorem sicut ipse finem. **Et** igitur propter predicta. s. propter potentiam: sapientiam: et bonitatem diuinam nomen domini ponitur in plurali quando operatur: eadem ratione et maiori debet scriptura sic loqui de artifice creato operationes ipsius exprimendo quod non inuenitur: et talis modus loquendi in sacra scriptura de deo frequenter habet. **Et** confirmatur ratio: quod potentia sapientia: et amor plus differunt in artifice creato quam in deo: quod differunt. s. re absoluta: quod non potest esse in deo: ergo modo loquendi in plurali magis competit in expressio operato: ris creati artificis quam ipsius dei. **Item** arguitur sic. **Intentio** moysi erat inducere populum ad cultum vni dei: et ipsum ab idolatria reuocare: ad quam ille populus erat pronus: ut patet ex toto discursu veteris testamenti. **Cum** igitur per modum predictum loquendi in plurali possit haberi aliqua occasio cogitandi absolutam pluralitatem in diuinis non est verisimile quod moyses cognoscens pronitatem populi ad idolatriam versus fuisset tali vocabulo vel modo loquendi et in scripturis reliquisset nisi per hoc subtiliter sapientibus indicare voluisset quod cum unitate simplicis essentie in deo stat pluralitas personarum: aliter enim suus modus loquendi esset contrarius sue intentioni. **Est** autem sciendum quod in hebraico mysteria abscondita et solum sapientibus nota ex modo scribendi in consuetum frequenter designant. **Ista** sunt que dixi de hac responsione: et hanc questionem determinat. **Et** postea venit ad manus meas quidam libellus hebraice scriptus vbi predicta ratio aliter soluitur. **Et** quantum ad illud argumentum dixi sic auctor illius libelli: quod illi qui arguunt pluralitatem personarum in diuinis per hoc nomen beloyim quod pluralitatem significat et tamen dicitur de deo in unitate super baculum arundineum confractum: quia talis modus loquendi alibi inuenitur de

vno solocit p3 pmo Reg. xviii. vbi scriptura loq̄
de suscitacione samuelis: cu dixit illa mulier p̄bitonissa
Tidi beloyim ascendētes de era: seq̄t̄ vbi saul: Qualis
est forma ei? rē. Itē nō solū loq̄t̄ scriptura sic de bno
mine beloyim: s̄ et de aliq̄b? alijs: vbi ḡia: Ezech. xlvj.
of sic. In die aut̄ calenday vitulū d̄ armēto immacu
latū rē. in hebraico at̄ ponit̄ T bamin qd̄ significat im
maculatū: s̄ T baminū: qd̄ est plurale b? nois t̄bamin
vel T bemaū: r̄ p̄iūḡit̄ cū vitulo in singulari: r̄ p̄ hoc t̄n
nō inēpretat̄ aliq̄ pluralitas: s̄ rē. Itē aliq̄n vba p̄lat
numeri cōiūḡit̄ cū noib? r̄ p̄noib? singularis nūeri: vbi
ḡia Latic. j. T rabe me p? t̄currem? rē. r̄ sic nō valet
argumētū qd̄ d̄cludebat̄ pluralitas p̄sonay: et h̄ q̄ no
mina diuina p̄iūḡit̄ cū vbi pluralis nūeri: vt vt r̄ sic
p̄ ista loca scriptura arguit̄ d̄ p̄dicta: S̄ per ista nullo
mō infrīgūt̄ ea q̄ dicta s̄: q̄ r̄ p̄p̄ositores hebraicos
samuel nō surrexit solus s̄ moyses cū eo: dicit̄. n. q̄ sa
mucl surrexit tūc nō vtute magica: s̄ vtute dina seu p
missioe: qd̄ d̄cm̄ p̄uenit̄ cū illa opinione: quā tāḡit̄ au
gustī. i. epla ad simpliciānū: et b̄ in glo. j. Regū. xviii.
sup locū illū dicit̄ iudcī q̄ samuel timuit ad diuinū iū
diciū euo cari. id̄ rogauit̄ moyses v̄ire secū vt eēt sibi
testī? q̄ integre seruasset legē ab eo scriptā. mulier igit̄
p̄bitonissa q̄ solū samuelē vocauerat vidēs aliū ipm̄ af
sociatē admirās dixit̄ i plali. Deos video ascendentes
de era. i. hoies d̄inos: i. indicauit̄ modū sue visiois saul
lz b̄zeu? scribat̄. j. Re. xviii. Saul at̄ nō q̄sūt̄ nisi de fi
gura ip̄? q̄ p̄ appuerat r̄ nō de associatē ipm̄: r̄ pp̄ h̄ q̄
fuit̄ in singulari. d. q̄lis eēt forma ei? q̄ cū solo samueli
volebat̄ loq̄: r̄ sic p̄z et dicit̄ doctoz hebraicoz passuz
istū exp̄nētū: q̄ nō infrīgūt̄ n̄m̄ argumētū p̄dictuz:
s̄ p̄firmat̄ magis: q̄z beloyim de duob? d̄. Si at̄ dicat̄
fm̄ aliā opinione quā eēt tāḡit̄ Aug. q̄ n̄ fuit̄ vere samu
el q̄ appuit̄: tūc r̄m̄deo q̄ duo aliq̄ appuerit̄: v̄z deīnō p̄
uat̄ illi mulieri magice: r̄ qd̄a forma rep̄ntans samue
lē: r̄ pp̄ hoc dixit̄ i plurali: iudcī deos rē. saul aut̄ nō iū
di de vno q̄sūt̄. s̄ de samuele quē vocari fecerat. Ad
scōz argumētū. dicit̄ d̄ est q̄ t̄bamin qd̄ significat imacu
latos i plali: nō p̄iūḡit̄ cū vitulo i singulari: vt ip̄e ar
guit̄ r̄ male: sed cū grō pluralis numeri: n. b̄nt̄ varia
tione casuū: sicut nos: s̄ t̄m̄ variant̄ noia fm̄ numeruz
pluralē r̄ singularē: r̄ est sensus. In die at̄ kalēday vitu
lū de armēto immaculatoz. i. de m̄ero illoz immaculatoz
q̄ ad hoc resubant̄: r̄ facit̄ sacrificiū rē. Ad q̄ euide
tiā est notandū q̄ ex statuto legis in prin. cuiuslibz mē
sis debebat offerri vitul? v̄n? immaculat? r̄ id̄ ordina
uerūt sacerdotes in vno loco. p̄ tēplū vt tales vituli
fuarent̄ saltē. r̄ ad m̄n? r̄ d̄ illis saltē ad hoc reserua
tis sp̄ accipiebat̄ ille q̄ in p̄ncipio mēsis seu kalēday
qd̄ idē est offerrebat̄: r̄ tali aut̄ oblatioe loq̄t̄ Ezech. in
loco p̄dicto: r̄ id̄ ad h̄ d̄notādū p̄osuit̄ t̄baminū i plali
ad immuēdū q̄ v̄n? d̄ illi plib? sic debeat offerri: r̄ sic p̄z q̄
p̄dicta nō infrīgūt̄ ea q̄ d̄ca s̄ de hoc noie beloyim: p̄
qd̄ antiq̄ doctozes hebreoz aliq̄ n̄itebāt̄ solue p̄dictuz
argumētū: vt patuit̄ ex p̄dicto: Ad t̄rciū ē dicit̄ d̄ q̄ li
ber cāticoz a doctozib? hebraicis exponit̄ de deo r̄ sy
nagoga sic d̄ xpo: r̄ et a doctozib? catholicis: vt. j. dicit̄
Aḡif v̄z illosilla vba: T rabe me p? te: s̄ vba synago
ge: q̄ d̄ sp̄sa dei: id̄ talis sp̄sa nō ē vna p̄sona singula
ris: s̄ collectio fidelū: r̄ id̄ ad h̄ d̄notādū subdit̄ i plu
rali: Currem? r̄ id̄ hoc ponit̄ ad d̄notādū pluralitatē
p̄sonay: r̄ id̄ et h̄ nō infrīgūt̄ argumētū d̄ hoc noie belo
ym r̄ alijs noib? diuinis: et d̄ noie d̄ni tetragramaton
q̄ p̄iūḡit̄ cū vbi plaris nūeri: ad d̄notādū ibi aliq̄n
plalitatē p̄ modū p̄dictū: s̄ maḡ p̄ hoc argumētū p̄di
ctū p̄firmat̄. Quedā et alia iduat̄ auctoz p̄dicti libelli
ad suū p̄positū q̄ om̄it̄ ad p̄ns: tū q̄ p̄dictis solutis
alia pater: tū q̄ intendo libelli istū improbare p̄ oia de
currēdo: q̄z ibi multa s̄ fidē xp̄ianā tangunt̄. Itē non
solū arguit̄ plalitas p̄sonay in diuinis ex hoc noie belo
ym: vt ip̄e supponit̄. d. q̄ im̄it̄ur baculo arundineo
p̄fracto: sed eandē pluralitatē clarius exp̄m̄it̄. p̄be

in multis locis: vbi gr̄a: in psal. xliiij. qui nō pōt̄ exponē
nisi ad s̄ram de xpo: vt diffus? declarauit sup eplam ad be
zicos. c. j. r̄ ibidē d̄ de xpo: Sedes tua in seculū seclū vir
ga equitatis virga regni tui: s̄ dilexisti iusticiā r̄ odisti ini
quitate: p̄p̄ca v̄xit̄ te deus deus tuus. In hac auctori
tate exprimitur xps tanq̄ d̄ vnctus: q̄z in b̄iana natu
ra assumpta vnctus est plenitudine gr̄e. exprimit̄ sic eti
am deus vnctus ipm̄ tanq̄ p̄sona distincta ab ipso vn
cto: q̄ scriptura sacra de ipso vnctente loq̄t̄ tanq̄ de alia
p̄sona. Notandū etiā q̄ ex pte dei vnctentis duplicat̄
hoc nomē d̄: cū dicit̄: Anxit te d̄? d̄? tu? ad d̄notādū
p̄sonā p̄is r̄ sp̄i. Et sic p̄z ex hac auctoritate pluralitas
p̄sonay r̄ diuinitas ipius xpi: p̄ter qd̄ ad idē p̄positū p
bandū inducit̄ cā apls ad hebre. j. c. Itē p̄z. et. d̄. Dixit
d̄ns d̄no meo rē. r̄ ista sint verba p̄is ad filiū: vt p̄z per
trāslationē chaldaicā q̄ dicit̄ sic: Dixit d̄ns v̄bo suo sede
a dextris meis. Patet etiā p̄ id̄ qd̄ sequit̄ in eodem ps.
Et v̄tero an luciferū genui te. q̄z nō pōt̄ p̄p̄terere nisi filiū
dei. p̄ hoc. n. q̄ d̄ h̄: d̄ v̄bū ex v̄tero. i. genui? de s̄ba dei:
ōnditur diuie eētē vnitas diuie eētē: q̄z deitas pluri
cari nō pōt̄: p̄ hoc aut̄ qd̄ d̄ genui? de substantia dei: ostē
ditur distinctio p̄sonay: q̄z nulla res seip̄am gignit̄: similit̄
ter p̄ hoc qd̄ d̄: Sede a dextris meis. vna em̄ p̄sona non
d̄ sedere ad dextrā suip̄i? et sic ex hac auctoritate patz
pluralitas p̄sonay: et maxime q̄z hic psal. nō pōt̄ exponi
ad s̄ram nisi de xpo: sicut p̄z declarauit in epla ad hebre.
j. c. p̄ter quod saluator allegat̄ eā in hoc sensu: Mat̄h.
xxij. r̄ apls vbi. d̄. Itē pluralitas p̄sonay non solū exp̄
mitur in scriptura veteris te. sed etiā d̄terminata plura
litas: vt b̄ta trinitas: Esa. xlviii. Non a p̄ncipio in absco
dito locut? sum et p̄te ant̄q̄ fieret ibi erā r̄ nāc d̄ns deus
misi me r̄ sp̄s eius. Ita sunt verba dei loquentis: vt pa
ret ex textu immediate precedenti: sicut ex hoc q̄ immedia
te subdit̄: Hoc dicit d̄ns d̄ redēptoz tu? sanc? isrl̄. In
hac aut̄ auctoritate immediate p̄missa Esa. exp̄esse lo
quitur deus de d̄tate legis: q̄z fuit̄ data in manifesto: q̄a
de die et audiente toto ip̄lo vocē dei loquentis: vt p̄z Ezo.
xix. r̄ xx. r̄ hoc est qd̄ dicit̄: Non a p̄ncipio in abscondito
locutus sum. i. quando lex primo fuit̄ data: r̄ immediate
subdit̄: Et nunc me misit̄ deus r̄ sp̄s eius. vbi d̄ d̄
at̄ se missum a deo r̄ sp̄i eius. Hic aut̄ est ita q̄ inter mit
tentem r̄ missum sp̄ est distinctio personalis: igit̄ est disti
ctio p̄sonay in diuinis. s̄ trinitas. s̄ dei missi r̄ dei mitten
tis r̄ sp̄s eius. deū aut̄ missum dicimus deum in carna
tū. s̄ filiū: deū aut̄ mittentē r̄ sp̄m̄ eius dicim? p̄icm̄ et sp̄
ritum sanctū: r̄ sic p̄z trinitas p̄sonay. Ad eua d̄d̄um
aut̄ istud d̄cm̄. Ra. sa. v̄nū m̄ndaciū adinuenit̄ sup locū
istū. d. q̄ oēs p̄b̄ere fuerūt cū moyse in monte synai r̄ ibi
accept̄. p̄bias suas: sicut r̄ moyses legē: sed postea illas
p̄betas d̄nūciauerūt p̄plo t̄pe a deo d̄terminato: r̄ id̄
dicit̄ q̄ verba p̄dicta sunt verba Esa. ab isto loco: Et tē
pore ant̄q̄ fieret ibi erā. i. a t̄pe d̄tatione legis de qua sit
sermo ibi sui in monte synai. et qd̄ sequitur: Et nunc me
misi d̄s rē. refert̄ ad t̄ps q̄ Esa. missus est ad annūciādū
ip̄lo illa q̄ p̄ius acceperat in monte synai a d̄no. sed istud
d̄cm̄ patet esse falsum multipliciter: nā immediate p̄mit
titur verbū domini loquentis de d̄tatione legis: et ideo im
mediate subditur: Et t̄pe ant̄q̄ fieret ibi eram: r̄ sic ex
modo loquendi patet q̄ est verbum eiusdem: sic patet
q̄ illud scdm̄ nō est verbū Esa. sed ip̄suis dei: sicut r̄ p̄mū
d̄ aut̄ p̄mū sit verbum dei loquentis de d̄tatione legis
patet p̄ litterā p̄cedentem: q̄z ibi p̄mittit̄: Ego primus et
ego nouissimus manus mea fundauit̄ terrā rē. qd̄ nō p̄t
dici de Esa. Itēz glo. hebraica que apud eos auctentica
reputatur sup illū locū: Ezo. xix. ca. Ego sum d̄ns deus tu
us rē. dicit̄ sic: Si d̄cis in secreto fuit̄ sermo. s̄ legis non
ne iam dictum est Esa. xlviii. Non a p̄ncipio in abscon
dito locutus sum: et sic p̄z istam glo. sa. apud eos auctē
ticitat̄ q̄ istud verbū Esa. in p̄sona dei loquentis dei: hoc
de d̄tatione legis. Itē sup illud Ezo. xix. d̄nerunt in so
litudine synai. dicit̄ sic glo. auctentica hebraica: Data est

ter in publico: vt omnis qui voluerit recipere eam recipiat
 sequitur: Et ecce deus sanctus et benedictus. d. *Esa.* xl. viij.
 Non a principio in occulto locutus sum anteq̄ fieret ibi
 eram. et idē hī sup illud *Exo.* xi. Ego dñs deus tuus: et sic
 p̄ non solum ex textu precedenti et sequenti sed etiam ex
 glosis hebraicis apud iudeos aucteticis: q̄ auctoritas p̄
 allegata *Esa.* Non a principio t̄c. non est intelligenda d̄
 ip̄o *Esa.* loquente in p̄sona p̄p̄ia: sed magis loquit in per
 sona dei: q̄ primo dedit legē in monte synai: et postea mis
 sus in mundū a deo patre et spiritu eius ad redemptionē
 humani generis: s̄m q̄ exprimitur manifeste in predicta
 auctoritate: et id in fine illius auctoritatis ponitur. Hoc
 dicit redemptor tuus sanctus isrl̄. Item q̄ dicit *Esa.* iam
 fuisse in monte synai est valde absurdū: q̄ *Esa.* ad huc
 non erat natus: immo fuit natus post fere p̄. d̄. xxxvj. an
 nos: q̄ ab egressu de egypto vsq̄ ad quartū annū regnū
 salomonis in quo fundatum est templū: fluxerunt anni.
 ccc. lxx. vt h̄. iij. *Regum.* vj. et tunc vsq̄ ad primū an
 nū ozie regis iuda sub quo cepit *Esa.* p̄betare fluxerūt
 .cccj. anni: vt p̄t haberi de facili cōputādo t̄pa regū in
 termino: vt inspiciendo. iij. r. iij. lib̄ū *Reg.* Si autē dicit
 q̄ *Esa.* postq̄ accepit p̄betiā in monte synai mortuū
 sit: et postea t̄pe ozie resuscitatus: illud videt ficticiū: q̄
 sacra scriptura hoc nullo mō inuuit: sed magis contrariū
 et maxime q̄ oporteret s̄m eū dici idem de omnibus p̄o
 p̄betis: vt p̄ et p̄dictis: si autē d̄ q̄ anima *Esa.* fuit creata
 aī corpus: et sic fuit in monte synai in aīa et nō in corpe
 et postea illa anima t̄pe ozie fuit coniuncta corpi p̄ viam
 nature generato et organizato: hoc dicitur est *Scripturas*
Gen. j. r. ij. c. Formauit hominem deus de limo terre: et inspi
 rauit t̄c. ex quo patet manifeste q̄ organizatio corpi hu
 mani p̄cedit origine creationē et infusione anime. Item
 zacharie. xij. d̄: Hoc dicit dñs extendens celos et fūdās
 terrā et fingens spiritū hoīs in eo. et quo p̄ q̄ anima ho
 minis creatur in ip̄o corpe iam organizato: vñ et glosa
 hebraica sup locū istū sic dicit. Creator creat animā cū
 p̄fectione figure humani corpi. Itē arguit *Scripturas* re
 sponcione simul: q̄ si *Esa.* fuit in mōte synai t̄pe legis da
 te: et hoc siue in anima t̄m siue in aīa et corpe simul. et ibi
 accepit p̄betiam quā postea denūciauit et sic alij p̄beti
 sequitur q̄ scriptura vt. te. in magna parte sic falsa: q̄ se
 pissime dicit p̄bas accepisse s̄m p̄betiā d̄ nouo: sicut
 p̄ de heliseo. iij. *Reg.* ij. et de ezechieli: ezech. j. et d̄ multis
 alijs. s̄m q̄ reuelatōes s̄ facte ip̄is p̄betis d̄ ip̄is q̄ ignora
 bant: sicut p̄ de heliseo. iij. *Reg.* iij. vbi dicit de illa mu
 liere sunamite: Anima eius in amaritudine est et dñs cela
 uit a me. s̄m de danielē: et. ij. c. qualiter reuelatus est
 ei somniū nabuchodonosor: et eius interpretatio: et. ij. c.
 introducitur angelus gabriel reuelans danieli dictum my
 steriū hebdomodarū: et in plurib⁹ alijs locis eius de lib̄ū
 simile inducitur: s̄m etia in alijs lib̄ū vt. te. vt p̄ intuen
 ti q̄ omitto p̄ter pl̄ritatē vitāda: hec autē omnia et simi
 lia essent simplr̄ falsa: si p̄phete p̄fecte accepissent p̄be
 tias suas in monte synai: q̄ extunc fuissent de omnib⁹ il
 luminati: siue fuissent ibi in aīa t̄m: siue in aīa et corpe:
 et sic p̄ q̄ rō. *Ra. Sa.* non solum est contra totaz scriptu
 ram veteris testamenti et p̄betiam que dicit q̄ anima p̄
 cedit corpus: sed et contra totā scripturā p̄hoy vt ex p̄
 dictis patet: Et sic et p̄dicta auctoritate *Esa.* trinitas
 p̄sonarū patet in diuinis. Ad idē etiā facit illud *Eccles.*
 iij. Funiculus triplex difficile rūpif. glo. hebraica. Ser
 sus videtur esse mysteriū trini dei et vni⁹ non de facili dis
 cutitur: sed hanc glosam antiquam moderni iudei p̄uer
 terunt retorquētes hanc trinitatē ad tria attributa diui
 na que sunt potentia: sapia: et bonitas: sed hoc est supra
 improbatū: idē in psal. Verbo dñi celi firmati sunt et spi
 ritu oris eius t̄c. et sic de alijs. Patet igit̄ principale qua
 liter pluralitas p̄sonarum possit p̄bari p̄ scripturas et in
 xis receptam: similiter et trinitas veteri nata.

Probatio incarnationis diuine persone.

Secundum principale est probandū. s̄. incarna
 tionem diuine personē: q̄ messias p̄missus
 in lege et p̄betis sit verus deus et verus homo:
 et ad hoc probandum adduco auctoritatē: bicre. xxiij.
 Ecce dies veniunt dicit domin⁹ et suscitabo dauid ger
 men iustum: et per hoc patet. et apparet ch̄risti huma
 nitas: quia hec auctoritas s̄m omnes expositores be
 b̄eorum intelligitur de ch̄risto ad littera: sequit in ea
 dem serie textus et in eadem p̄sona: hoc est nomē q̄d
 vocabunt eum dominus iustus noster. et p̄ hoc exp̄i
 mitur ch̄risti diuinitas vera: quia vbi habem⁹: Iustus
 dominus noster. In hebraico habetur nomen domini
 Tetragrammaton: quod nomen est p̄missum inter
 nomina diuina: et p̄ter hoc de nullo dicitur nisi de deo
 vero. Sed ad hoc respondent aliqui dicentes q̄ no
 men domini tetragrammaton non dicitur d̄ deo vero
 t̄m sed etiam de alijs: vt habetur *Ezechielis* vltimo
 de illa ciuitate que describitur ibi: Et nomen ciuitatis
 dominus ibidem. vbi habemus: dominus ibidem: in
 hebraico ponitur nomen domini Tetragrammaton
 et sic illud nomē dicitur de illa ciuitate que tamen non
 est idem q̄ deus: ergo t̄c. Item *Gen.* xxi. c. d̄. Ao
 cauit abzaam nomen loci illius dñs videt: vbi habemus
 Dominus: in hebreo ponitur Tetragrammaton: et sic
 locus ille nominatur illo noie vt videtur. Item *Judi*
cum. vj. c. Edificauit igit̄ ibi gedeon altare domino
 vocauit q̄ id dñi par. in hebreo habet: Dominus par
 et ibi est nomen domini tetragrammaton: et sic idē
 quod prius supradictū est habetur. Item *exodi.* xvij.
 Edificauit moyses altare domino et vocauit nomē ei⁹
 deus exultatio mea. vbi nos habemus: dñs: in hebreo
 est nomen domini Tetragrammaton. et sic idem q̄d
 prius. Sed ista responsio nulla est: q̄ nullum predi
 ctozum nominatur proprio nomine dei quod est no
 men domini Tetragrammaton. sed nominat quodli
 bet predictozum a quodam effectu dei: quia solus de⁹
 nominat hoc nomine: et hoc non est inconueniens: si
 cut aliquis homo bene vocatur Adeo datus: vel deus
 dedit: vel aliquid huiusmodi non tamen vocatur deus
 absolute: q̄ hoc esset impium: et hoc patet discurren
 do p̄ omnia predicta: quia *Ezechielis* vlti. non d̄: No
 men ciuitatis dominus. ita q̄ nominetur nomē domi
 ni Tetragrammaton. sed d̄ ibi nomen ciuitatis do
 minus ibidem. i. denominari debet a diuina in habita
 tione: et hoc patz per chaldaicā translationē que sic ha
 bet: Nomen ciuitatis: exponens a dicit. Die qua fe
 cit dominus descendere suam diuinitatē ibidem simi
 liter *gen.* xxi. non d̄: Vocauit abzaam nomen loci il
 lius dominus absolute: sed dominus videt: q̄ locus il
 le non est noiatus: nomen dei Tetragrammaton: sed
 est nominatus a visione diuina: q̄ vidit ibi humilita
 tem et afflictionem ip̄ius ysaac liberans eum a morte
 et arietem loco eius ponens: vel aliter q̄ abzaam vi
 dit ibi in spiritu templum deo edificandum p̄ salomō
 nem in quo deus visurus erat preces populi sui et ob
 lationes: et hoc patet p̄ translationem chaldaicā: vbi
 dicitur: Adorauit ibi abzaam et ait coram domino: bic
 erunt colentes coraz deo gentes. similiter *exodi.* xvij.
 Moyses non vocauit id altare nomine dñi Tetragrā
 maton absolute: sed vocauit id: dñs exaltatio mea: q̄
 dam effectu diuino: q̄ dñs liberauerat ibi populus a
 manibus amalech ad preces moysi: vt patet ibidem:
 similiter *Judicū.* vj. gedeon non vocauit altare illud
 nomine domini absolute: sed a quodam effectu diuino
 et ideo vocauit illud: dñi par vel dei par: q̄ dñs p̄mi
 serat sibi pacem ab inimicis p̄sequētib⁹ eū: et d̄ facto
 cōpleuit. Et hoc patet p̄ translationē chaldaicā q̄ sic h̄
 Edificauit sibi gedeon altare dño et seruauit sup illud
 deo q̄ fecit ei pacē. Patet igit̄ ex p̄dictis q̄ nomen dñs

tetragramaton non dicitur aliquo nisi de deo vero tunc
 Hoc etiam expresse dicitur rabbi moyses in libro directi-
 onis ppter hoc dicens expresse: q omnia nomina diuina
 ueruarata sunt ab operibus diuinis: pter nomen te-
 tragramaton: quod est appropriatum altissimo creatori
 et in ipso solum tenet diuinam essentiam cum p-
 ratiuis suis intrinsecis. Cetera autem nomina diuina
 imposita sunt ab operibus diuinis sicut patz de hoc no-
 mine helyo et adonay: que inter cetera nomina sunt ma-
 gis p-ria: et tamen hoc nomen helyo vel adonay imponit
 ad significandum deum ex generali prouidentia: et pter
 hoc communicat alijs. unde iudices et sapientes et diuina
 sapientia p-icit aliquando nominant helyo in sacra
 scriptura: ut dicit psal. Ego dixi dñs es tu. In hebrai-
 co ponitur helyo: et consimilia habent in pluribus lo-
 cis. et similiter habet de hoc nomine Adonay: qd im-
 nitur ab vniuersali p-identia: et ideo bene dicit in scri-
 ptura de potentibus et regibus: non autem ita est de no-
 mine domini tetragramato qd significat diuinam essen-
 tiam nudam et puram absq respectu ad extra: ut dicit
 doctor p-ictus: et ideo non est comunicabile alteri: et
 ideo cum ipse christus nominet hoc nomen: ut patz per
 auctoritate allegata dicitur. xxiij. patz q ipse christus e
 verus deus. Propter hoc alij soluerunt aliter auctori-
 tatem p-icta corruptentes vera littera dicentes: q sic
 est in hebreo dicitur. xxiij. Et hoc est nomen eius qui vo-
 cauit eum dominus iustus noster. ita q nomen domi-
 ni tetragramaton loco cui ponitur in translatione no-
 stra domini: ut dictum est: non refert ad messiam filium
 dauid: sed ad deum verum qui vocabit ipm ad liberatio-
 nem populi israel qm placuerit sibi. Contra ista solu-
 tionem non potest argui: nisi ostendendo q sibi corrupit
 vera littera: et negant veritate ut negent christi diuini-
 tatem: hoc autem posset optime fieri ex antiquis biblijs
 que non essent corrupte in passu isto: et in alijs in quibz
 fit mentio diuinitate christi si haberi possent: et hoc mo-
 illi qui p-esserunt nos ptra eos in hoc passu et consim-
 libus arguebant: licet autem ego non viderim aliquam bibliam
 iudeorum que non sit in passu isto corrupta: tamen audi-
 ui a fidedignis ratione vite et cofaentie et scientie affir-
 manibz iuramento: q sic viderat in antiquis biblijs:
 sicut habet translatio hiero. superius inducta. Si autem
 non possunt haberi antique biblie non corrupte: recur-
 rendum est ad alias translationes: quas iudei rationabili-
 ter negare non possunt. Et p hoc poterit p-icta falsi-
 tas deponendi. Et primo respiciendū p translatione lxx.
 interpretū que sic habet ut translatio hiero. ut patz p
 officium ecclesiasticū qd de ista translatione assumptū
 est: in quo quidem officio sic ponit ista auctoritas: In
 diebus illis saluabit iuda: et israel habitabit p-identer:
 et hoc est nomen qd vocabunt eum dñs iustus noster.
 Et hoc patz q nomen dñi tetragramaton ad christum
 refert. Sed quereret alijs et bñ qñ. lxx. interpretes
 sic transferunt: qz quātum poterat in sua translatione
 operiebant diuinitate ipsius christi ne rex prolemus
 crederet eos adorare duplicē diuinitatez: ut dicit bie-
 rony. in prologo pentateuchi: et in pluribus alijs locis
 Ad hoc est dicendum: q lxx. in hoc loco sufficienter
 operuerat diuinitate christi: qz transferendo de hebrai-
 co in grecū non posuerunt nomen dei tetragramaton: s
 loco eius posuerunt nomen comune: kyrios: qd i greco
 sonat idem q dñs apud nos. Et hoc nomen pot dicit
 de deo vero seu de quolibet magno pncipe seu magnate
 et eodem modo hierony. transferes de hebraico in latinū
 posuit nomen comune dñs: qz non habuit nomen p-riū
 correspondens nomini dñi tetragramaton: ideo loco
 eius posuit hoc nomen comune dñs qd indifferēter di-
 ctum est de deo et quolibet homine magno: ppter qd au-
 ctoritas hiero. xxiij. similiter non est efficac ad proban-
 dum xpi diuinitate fm translatione hiero. sed solum ex he-
 braica veritate fm quē modū ego pcessi. Secundo
 patet falsitas iudeorum in loco p-ictio p translationem
 chaldaicā que est auctētica apud eos que sic habet:

Ecce dies veniunt dicit dñs et suscitabo dauid messiam iu-
 stum. vbi habent? Hermē iustū. Et quo p qd bec auctori-
 tas intelligit de christo ad littera: et sequit in translatione
 chaldaica. Et hoc est nomen qd ipi appellabūt et dominus
 iustus noster. et hiero. xxiij. translatio chaldaica h: et hoc
 est nomen quod ipi dicent ei dñs iustus noster. et ibi ponit
 nomen dñi tetragramaton: vbi posuit hoc nomen domini.
 Et quo p q in hebraica veritate non est vocabit sed voca-
 bunt: et sic p q nomen dñi tetragramaton refert ad mes-
 siam quo nomine dicit hiero. ipm appellandū seu nominā-
 dum a populis sibi subditis. Et ideo alij aliter soluerunt
 dicentes q p hoc nomen non habet q messias sit deus: q non
 dicit q debeat esse deus: sed vocabit deus. Sed ista respo-
 sio non valet: qz ista nominatio vel vocatio si vera est sequi-
 tur q sit deus re sicut nomen: sic autē est in ipso: qz ibi
 dem deus pmittit de ipso sic nominato: ecce dies veniunt di-
 cit dñs et suscitabo dauid germē iustum: et regnabit rex et
 sapiens erit: et faciet iudiciū et iusticiā in terra. Hoc autē
 esset falsum si nomen diuinitatis p-riū sibi ysurparet: illo
 nomine vocari se pmitteret: nisi fm veritate deus esset. Itē
 licet iudei expectet messiam purū hominē futurū tamen ex-
 pectat eū sicut p-ictā sanctissimū et sanctiorē moysē: hoc
 autē esset impossibile si pmitteret se vocari nomine dñi te-
 tragramaton: nisi sic esset fm veritate: imo incurreret pec-
 catum blasphemie: et sic patet q illa obiectio nulla est.
 Item ad probandū xpm esse verū deū et hominē addu-
 cat illa auctoritas. Isa. ix. vbi de xpo sic dicit: Paruulus
 natus est nobis et filius datus ē nobis et factus est pncipa-
 tus sup bumerū eius: et vocabit nomen eius admirabilis: cō-
 siliari: deus fortis: pater futuri seculi: pncipis pacis. Et
 p hoc q dicit Paruulus natus ē. ostendit ipius xpi vera
 humanitas. p hoc autē q sequit: et vocabit nomen eius ad-
 mirabilis et. apparet eius diuinitas. Sed ad hoc rident
 dicentes q in hebreo non habet vocabit: sed vocabit. et sic
 illud qd immediate sequit qd exprimit diuinitate: non re-
 fert ad paruulū natū: sed ad verū deū nominantē ipm et
 nomen pueri ponit in fine auctoritatis cū dicit: Pncipis
 pacis. ita q fm eos non est pncipis in nominatio: sed po-
 tius in vocatio: o pncipis vel potissime in accusatio: pncipis
 pacis: qd defacili possunt dicere: qz nomina apud
 eos sunt indeclinabilia: et ideo eodē modo scribit noiatū: et
 accusatiū: Et igitur sensus auctoritatis fm eos: Paru-
 ulus natus est nobis et. et vocabit ille q est admirabilis cō-
 siliarius deus fortis pater futuri seculi nomen eius. i. par-
 uuli nati: pncipis pacis. et ideo dicit q ista auctoritas ē
 intelligenda de pncipe. Et ecchia rege iuda sub quo domi-
 nus dedit populo pacē interfecto exercitu senacherib regis
 assyriorū ab angelo diuinitus missō: ut habet. iij. ike.
 xij. vel si dicat q de christo debebat intelligi p hoc non p-
 batur eius diuinitas: sed quia sic respondentes corrupunt
 textū: ideo recurrendū est ad alias translationes sicut feci
 in auctoritate supradicta. Et pmo patz hoc falsum p lxx.
 interpretes qui habet hic: vocabitur. sicut dicit hiero. in sua
 translatione: sed tñ in hoc differūt a translatione hiero. qz no-
 mina exprimentia diuinitate xpi celauerant in sua transla-
 tione rōne p-icta in pcedenti auctoritate: et ideo sic transla-
 lerūt: Puer natus est nobis et filius datus est nobis cui?
 imperiū sup bumerū eius et vocabit nomen eius magni cō-
 siliij angelus. Et isto modo in officio missē recitat in nati-
 uitate domini: qz officium ecclesiasticū in his que accipiuntur
 de veteri testamento sequit translatione lxx. interpretū
 salē in pluribus: p hanc aut translatione patz q in hebreo
 non est vocabit: sed vocabit: ut isti dicunt corrupentes tex-
 tum: et psequēs q ista nomina: admirabilis: consiliarius
 et deus fortis et. que sunt exprimentia diuinitate referūt
 ad puerū natum: sicut et illud qd istis nominibus correspo-
 det in translatione lxx. scz hoc: Et vocabit nomen eius mag-
 ni cōsiliij angelus. qd idem significat implicite et velate:
 quia ista nomina diuinitate christi exprimentia significant
 explicite et manifeste q maximū consiliū et secretū diuini
 fuit incarnationis diuine mysteriū anteq in effectu com-
 pleret. patet etiā p hanc translatione q hec auctoritas non
 pot intelligi de ecchia rege iuda: qz ista noia diuinitate xpi

experimentia. f. admirabilis: et deus fortis. et non potest ei conuenire: et per omnia in fine auctoritatis non habet in hebraico: propter pacem: in accusatio casu ut ipsi dicunt corrumperes finem: sed potius princeps pacis in nominatio: quia si cut deum est in auctoritate promittit: vocabitur et non vocabitur et per omnia si in fine auctoritatis poneretur: principem pacem in accusatio: male esset dictum ut de se patet. Item istam pacem dicunt debere intelligi de pace quam habuit populus israel sub ezechia rege interfecto exercitu sennacherib patet falsum per sequentem textum: quia immediate subdit in auctoritate predicta Esaias: Multiplicabitur eius imperium et pacis eius non erit finis. quia ista pax quam habuit tunc sub ezechia populus fuit satis brevis: ut patet intuitu quartum librum regum. Item predicta ratio iudeorum per falsa per translationem chaldaicam que sic habet. Infans datus est nobis et filius datus est nobis: et recipiet super se legem ad seruandum eam: et vocabitur nomen eius de ante admirabilis consilio deus fortis: permanens in secula seculorum messias in cuius diebus multiplicabitur pax. per hoc enim quod dicitur hic messias: per hoc auctoritas non est intelligenda de ezechia. sed de christo per hoc enim quod dicitur: Et vocabitur nomen eius de ante admirabilis consilio deus fortis. per quod nota diuinitate exprimitur referunt ad christum: ita quod ipse est verus deus. Quod autem interponitur hic ista determinatio de ante quod non est in hebreo: hoc est ad denotandum quod nomen christi prius fuit vocatum a deo et etiam ab angelo quod temporaliter natus fuit secundum quod habet Luce. ii. et matth. j. Quod autem in hac translatione chaldaica dicitur: Et recipiet super se legem ad seruandum eam. loco cuius in hebreo: et in translatione hieronymi. Et factus est principatus super humerum eius. hoc est ad denotandum quod christus erat impleturus legem et seruaturus secundum quod ipsemet dicit matth. v. Non veni soluere legem sed adimplere. Item notandum quod in predicta auctoritate esaias ubi dicitur christus dicitur Et multiplicabitur eius imperium. In hebraico ponitur: Leuita tunc. quod in latino sonat: multiplicabitur. et scribitur hec dictio hebraica predicta sic quod hebraica mensura: clausa ponitur in medio dictionis: quod est contra naturam huius lingue: et modum scribendi in hebreo: que nunquam alibi ponitur nisi in fine dictionis secundum quod tangit hieronymus in prologo geleato ubi dicit quod sunt quinque lingue duplices apud hebreos: quod per has aliter scribuntur sine dictionibus: aliter principia et media: et de his cum quibus duplicibus: una est mensura clausa alia est mensura aperta: mensura clausa semper ponitur in fine dictionis: mensura autem aperta in principio et in medio hinc autem ut deum est ponitur mensura clausa in medio dictionis contra naturam littere: et modum scribendi ad denotandum quod christus de quo loquitur propheta erat nasciturus de virgine clausa protra modum nature et quod mysterium incarnationis erat clausum et secretum: sicut enim poete per figuras grammaticales significant aliquid subtiliter intelligentibus: sic propheta per talem modum scribendi insolitum mysteria occulta aliquando designabant: et hoc modo moyses significabat pluralitatem personarum in unitate diuine essentie coniungendo hoc nomen beloyim cum verbo singularis numeri: ut dicitur est. Item probatur tertio incarnationis diuine persone per auctoritatem Michae. v. Et tu bethleem ephrata paruulum es in milibus iuda: ex te enim egredietur qui sit dominator terre. Et egressus eius ab initio a diebus eternitatis. Quod autem hec auctoritas ad litteram intelligatur de christo patet per translationem chaldaicam que sic habet: Et te enim egredietur messias. ubi enim nos habemus? Et te enim egredietur qui sit dominator terre. per hanc enim exitum de bethleem ostenditur ipsius christi vera humanitas: et etiam secundum carnem natus est de semine dauid qui fuit de bethleem: ut habet j. Regum. i. propter quod scribitur iudeorum et periti in lege interrogati ab herode de loco natiuitatis christi: responderunt quod nascere in bethleem et confirmauerunt dictum suum per hanc auctoritatem michae: ut patet matth. ii. sed per exitum eius a diebus eternitatis exprimitur natiuitas eius eterna qua semper nascitur a patre et semper natus est. Sed ad hoc responderunt aliquid per hoc non intelligitur christi eternitas secundum diuinitatem sed per hanc siue predestinatio sue natiuitatis que est in humana natura secundum. sed hoc non valet quia eternitas talis per

uisio est omnibus communis: quia omnia quantumcumque minima sunt a deo puissa eternaliter et ordinata: et ideo si hoc modo intelligeret predicta auctoritas per ipsam non exprimeret spiritualitas in christo respectu aliorum quantumcumque minimorum: propheta autem intelligit et intendit per ipsam exprimere preminentiam et excellentiam christi: ut patet intuitu. Propter quod dicitur aliqui iudei quod septem res fuerunt create a deo ante mundum. scilicet: penitentia: gebena: domus sanctuarii: thronus glorie: hortus voluptatis: et nomen messie: et ideo sic exponunt illud Gen. ii. de hortu voluptatis: Plantauerat autem dominus hortum voluptatis a principio. id est ante mundum per duo milia annorum. et hoc modo exponit illud quod dicit Michae. v. Gregorius eius ab initio terre: quia nomen messie fuit creatum ante mundum modo predicto: sed hoc dictum est ita irrationabile quod non indiget reprobatione: lex enim non potuit per se creari sed in aliquo intellectu: hoc autem non potest esse in intellectu diuino in quo non potest aliquid creari: nec angelico vel humano potest sic creari ante mundum: quia angelus vel homo non ponitur inter creatura ante mundum secundum ipsos. Similiter quod penitentia que non est nisi de peccato preterito fuit ante mundum: et per consequens ante peccatum quod est valde absurdum. Hoc autem modo posset argui de istis et de aliis consequentibus: sed dimiteo: quia dicta eorum frivola apparet et omnia absurda. Item incarnatio dei probatur per auctoritatem Cantici. ii. Egredimini filie syon et videte regem salomonem in diademate quo coronauit eum mater sua. nam secundum omnes doctores hebreorum ubi dicitur in libro cantico: ponitur nomen salomonis sub illo nomine intelligendum est deus ipse quod est magnus salomon. id est pacificus quod facit pacem et concordiam in creaturis per conuersionem partium vniuersi secundum quod habet Job. xxxv. Qui facit concordiam in sublimibus suis. vnde dicitur quod in toto illo libro agit de deo et synagoga secundum nomen salomonis et sponse seu amice sicut doctores catholici dicunt quod in eodem libro sub predictis nominibus agit de coniunctio christi et ecclesie: hoc supposito arguo ad propositum quia in predicta auctoritate dicitur de matre salomonis: si igitur nomine salomonis intelligendus est deus etiam secundum sensum litteralem secundum ipsos: ergo oportet eos concedere quod deus habeat matrem: hoc autem est impossibile secundum naturam diuinam et similiter secundum naturam angelicam: ergo talis natura est natura humana in qua conuenit sibi habere matrem: etiam quia natura humana est nobilior inter illas naturas que sunt per generationes et sic patet incarnatio diuine persone. Sed ad hoc respondent aliqui iudei: dicentes quod deus qui est magnus salomon vocat hinc ecclesiam israel matrem ad exprimentum magni amoris quem habuit ad eam: aliquid filiam: aliquid quando fororem aliquando matrem appellando. Sed contra hoc arguitur: quia vnus sacre scripture passus obsecrans non debet exponi nisi per alium locum clariorem eiusdem scripture: nunquam autem in scriptura veteris testamenti inuenitur simile quod deus vocat ecclesiam israel matrem: sed bene inuenitur quod vocat eam sponsam amicum filiam et benedictionem: secundum quod dicitur Michae. ii. Recordatus sum tui miserans adolecentiam tuam et charitatem desponsationis tue quam secuta es me in deserto. et Michae. xxxj. Reuertere virgo israel ad ciuitates tuas usque quo delictus dissolueris filia vaga. ergo predicta expositio non est rationabilis. Item mater respectu filii habet rationem principij: hoc autem nullo modo potest dici de ecclesia respectu dei vel alicuius dignioris terre. et sic remanet predicta nostra expositio rationabilis et vera. Item probatur diuinitas et humanitas christi per auctoritatem Zach. ix. Exulta satis filia syon et iubilala filia iherusalem ecce rex tuus venit tibi iustus et saluator ipse pauper ascendens super asinum secundum doctores hebreorum: ista auctoritas non potest exponi ad fratrium nisi de messia. per hoc quod dicitur hic: Pauper et ascendens super asinum. ostendit et humanitas in qua sicut pauper cum hominibus conuersatur: et per hoc autem quod dicitur Rex iustus et saluator. ostendit et naturam excellentiorum per quas potest saluare et regnare: quia pauper in quantum benedictionem impotens ad talia: et ideo fuit in unum sit diues et pauper

blues i natura diuina: 7 paup in natura humana: 7 q
sic debeat intelligi auctoritas pdicta zacharie: p3 p glo
sam hebreor apud eos auctentica sup illud canticorū
primo. Exultabimus 7 letabimur in te glia. i. i te scō
7 bñdico. sile est. n. bic cuidā regine cui? marit? filij et
generi trāserūt mare: postea p magnū tps dictū est ei:
venerunt generi tui: rñdit quid ad me: letent filie mee
dcm ē ei: venerūt filij tui: rñdit: qd ad me: letent nur?
mee qñ aut dcm est ei: venit vir tu? dixit: nūc facta ē per
fecta leticia mea: sic factū est vt eēt. pbe dicentes ad
hierlm filij tui delōge venerūt: rñdit: qd ad me: letent
filie iude. s. cū dcm est ei illud zach. it. Ecce rex tu? ve
nit: tūc fuit ei leticia pfecta: vñ ibidē satis pmittit: Et
ultra satis filia syon: iubilā filia hierlm rē. Et ista glofa
p3 zacharias pbeta loquit de aduētū dei ad filios
isrl. i. i. i. g. i. f. m. eos ista auctoritas loquit de messia qz ef
in eadē auctoritate dī venire in paupate p dūdū qz ip
se sit dō 7 bō: ita qz sit paup rōe hūanitat? 7 potēs sal
uare rōe diuitat?. N3 qz ex pdict? scdm pncipale. s. qñ
ex scriptur? recepit? possit pbari icarnatio dñe psonē.
Cestat pbari tēpū pncipale. s. qz tps b? incar
nationis sit pteritū ad hoc aut induco pberiaz
iacob: gen. xlii. Nō auferet sceptrū d iuda nec
dux de femore ei? donec veniat qui mittendus est 7 ip
se erit expectatio gentiū: sed mō ablatū ē regimē 7 dñā
tio a iudis a tpe herodis ascalonite sub quo natus est
iesus: ergo ab illo tpe venit tps. Ad hoc rñdēt aliq iu
dei qz bec auctoritas nō est intelligenda de tpo ad fraz
sed d nabucho donoso: rege babilon: qui missus est ex
ordinatione diuina d hierlm ppter pctā ppli: vt bñ. iij.
Regū. xlii. Et tunc em̄ defecit regimē iudeor: qz ce
pit sedecia regē 7 crecauit eū 7 filios eius occidit: vt
bñ ibidē. c. xlv. nec postea aliqz de ei? stirpe regnauit:
sed hoc dcm̄ apparet falsuz: qz post captiuitatē babilo
nicā habuerūt duces 7 pncipes: sicut patz de zoroba
bel: sedra: neemia: 7 machabeis. Habuerūt etiā reges
qz iobānes bircanus symeonis machabei filius in po
sūt sibi diadema regni: et extunc regnauerūt filij eius
vsqz ad biadēm qui fuit alienigena a gente iudeoruz
7 iō vsqz ad illud tps nō fuit amotū omnino dñum iu
deor. Si autē dicat qz a tpe nabucho donoso: fuit amo
tū a tribu iuda de qua amotione loquit pbeta pdict?
qz illi qz regnauerūt postea fuerūt de alia tribu: qz ma
chabei fuerūt de tribu sacerdotali: nō valet hoc dictuz
qz zorobabel qz post captiuitatē babilonicā fuit eozuz
dux fuit de tribu iuda: vt patet manifeste ex textib? m̄
tis sacre scripture: sicut machabei: quia tribus sacro
dotalis 7 regia erāt commixte: Et iō alij solunt alif dice
tes qz intelligit de roboam filio salomonis a quo recess
ferūt decē trib? et ad bserūt hieroboam filio nabath:
vt bñ. iij. Reg. xij. sic ergo exponūt pdictā auctoritates
Non auferet sceptrū de iuda rē. donec veniat sylo: qz
vbi hieronym? translulit: mittēdus. hebraica veritas
bz: sylo. 7 est nomē loci vt dicūt: qz in illo loco venit ro
boam vt pstitueret post patrē rex: 7 in illo loco recessit
ip̄s isrl ab eo: 7 pstituerūt sup se regē hieroboā qz erat
de alia tribu. s. ephraim: 7 sic ablatū fuit sceptrū tūc de
iuda: verūtū qz ip̄i filio salomonis remanserūt due tri
bus: nō sequitur in hebraica veritate: Et ei aggregabū
tur gentes. vbi hieronym? translulit: Et ip̄e erit expe
ctatio gentiū. Sed ista responsio p3 falsa p textum. iij.
Regū. xij. qz ibi dī: qz ille locus vbi roboam sit a popu
lo derelictus vocat sichem: et est locus bñ remot? ab il
lo qz vocat sylo. Itē bñ dī rñsio pcedens 7 p̄siles appa
rent false p trāslationē chaldaicā: qz vbi hieronymus
translulit: Donec veniat qz mittendus est hebraica ve
ritas bz: Donec veniat messias: qz id qd erat obscuruz
p hoc voluit declarare: 7 sic p3 qz pdicta auctoritas nō
poterat intelligi de nabucho donoso: nec de roboam nec
de alio qz tpe. quod aut sequit in hebraico: Et ei ag
gregabunt gentes. sic est intelligendū qz iudei in aduē
tū tpi p maiori pte sunt obstinati in sua infidelitate: et
gentiles qui noie gentiū designant aggregati sunt ip̄i

tpo fidemqz eius deuote suscipientes fm qz dicit apls ad
Ro. ij. Caritas ex pte cōtigit in isrl donec plenitudo gen
tium introiret rē. Nō aut tpe herodis ablatū est a iudeis
sceptrū pater: qz ip̄e fuit primus alienigena qz regnauit i
iudea: pater em̄ suus fuit idumeus. Itē herodes roma
noz auxilio fractus debclauit antigonū regē iudeor: qz de
scenderat a machabeis 7 oēm plenā regiam occidit: et li
bros de genealogia regū cōbussit ne postea deprehende
retur ip̄e 7 filij eius alieni a regno dauid. interfecit etiam
doctores legis qz docebat in ip̄o illd deute. xvij. c. De me
dio fratru tuoz pones sup te regē. vt sic auferret a iudeis
oēm viam recuperandū sceptrū: qd etiā p3 p effectū: quia
ab illo tpe vsqz nūc fluxerūt. M. ccc. anni ad min? qz
tali anno incarnationis ceptum est hoc op? et ad huc iu
dei vident? magis a pdicto scepro longinquū qz a pncipi
pio. Cū em̄ ablatio sceptri fuit signū eis pdictū de aduē
tū tpi manifeste p3 qz illud impletū est tpe herodis: quo
regnante natus est xps iesus: 7 sic p3 ppositū. s. qz temp?
incarnationis sit pteritū. Itē hoc idē pbatur auctoritate
aggei. ij. Dec die dñs exercitū ad huc modicū vñ est 7
ego mouebo celū 7 frā mare 7 aridā 7 mouebo oēs gen
tes et veiet desiderat? cūctis gentib?. 7 seq̄. Magna erit
glia isrl? dom? nouissime mag? qz p̄me die dñs exercitū
fm oēs expositoies hebreor bz qz iste dīderat? ē messias
siue xps. p3 igitur p plura in auctoritate pdicta posita qz
tps aduētus tpi sit pteritū: pmo p id qd dicit ibidē. Ad
huc vñ modicū: et subdit de aduētū tpi: Temet desi
deratus cūctis gentibus rē. Aggeus pbeta dixit h ver
bum secūdo anno darij regis pfaruz: ab illo aut tpe vsqz
nunc fluxerunt anni. M. cccc. xlii. fm computationem
iudeor 7 plures ad huc fm cōputatiōz nram. M. dcc. j.
Talis em̄ numerus nō dī in scriptura modicū: cū em̄ di
cat ppha i scriptura restare tps modicū vsqz ad tps desi
derati cūctis gentib? p3 qz tempus sui aduētus est pte
ritū. Sed ad hoc rñdent aliqui qz tātuz tps iij scriptura
bñ dī modicū: qz in ps. lxxj. dī. Mille anni an̄ oculos ru
os tanqz hodierna dies p̄terijt. Sed qz bec rñsio nō va
leat: p3 qz si tps mille annoz comparet eternitati modicū
est: 7 sic loquit auctas psalmi pdicti: quod p3 p hoc qz
dicit: Mille ani rē. qz diuina cognitō qz p oculos designa
tur eternitate mensurat: sed si referat tps mille annoz
ad expectationē ppli: sic nō pōt dici rōnabilē loquēdo tē
pus modicū sed magnū: vñ 7 baruth. vj. Tps captiuita
tis babilonice pdicatur magnū: et longum qd tñ fuit val
de modicū respectu. s. lxx. annoz. Itē ppositū p id quod
in auctoritate subditur: Temet desideratus cūctis gen
tibus: et replebo domum istam glia. 7 loquit ppha de do
mo dei edificata a iudeis post captiuitatē babilonicam
Igitur stante illa domo venit iesus xps: qz pbeta die eā
replendā glia p aduentum ip̄ius desiderati cūctis gen
tibus ad eam: domus aut illa destructa est p tyrum 7 ve
spasionum. xlii. anno post dñi passionē ergo rē. Item ter
cio p hoc idem patet ppositū p illud qd sequit in auctori
tate pdicta. s. Magna erit gloria isrl? domus nouissime
magis qz prime. 7 constat qz pbeta loquit de domo edifi
cata post captiuitatē babilonicā vt dcm̄ est: ad cui? edifi
cationem inducebat populū 7 p̄dicit gloriā eius maiore
futuram qz fuit gloria domus edificare p salomone: hoc
aut nō intelligitur ppter mai ores diuitias seu honores
seu cultū diuinū vel edificatores: qz status ppli tunc erat
quasi nullus respectu illius domus 7 status qz fuit sub sa
lomone: p̄t hoc dī. ij. edre. xij. qz sacerdotes qz viderāt
primam domus lachrymabant alijs exultantibus in ve
dicatione domus scōe: quia quasi nullus momenti erat
respectu prime: et iō nō pōt intelligi gloria eius maiore
si p aduētū ip̄i? desiderati cūctis gentib? qz eā gloriificauit
pntia sua: qz in ea fuit a matre oblatus fm qz pbeta ma
lachias pdixerat. iij. c. Statim veniet ad tēplū scdm̄ suuz
dñator: quē vos queritis 7 angelus testis quē vos vultis.
Ipsam aut domū frequēt honorauit qñ ibi docuit 7 p̄di
cauit. Dicit aut aliq iudei ad hoc qz maior fuit glia scōe
dom? qz p̄me i annis: qz pl? durauit: s. hoc nō valet: s. qz
verū sit qz pl? durauit: hoc tñ nō fuit ad gloriā sed i gno

miniā: q: plurib? temporib? fuit d'culcata et debonozata
quia antiochus epiphanes posuit ibi abominandū ido-
lum et fecit ibi p'stubula mulierū fm q' b'z. j. mach. 2. ij. **S**
q: librum istū non recipiunt iudei: ideo potest dici q' hoc
idem b'z Daniel. viij. hoc etiam dicit Josephus li. xij. an-
tiquitatum. Similiter qñ ciuitas b'rlin fuit capta p' pō-
p'rum impatorem romanay. Item iterum als p' hero-
dem ascalonitam: et vltimo qñ destructa fuit p' tyrum et ve-
spasianum omnibus em' istis temporibus fuit illa dom?
reicta et conculcata. **I**te ista maiortas durationis non
videtur esse aliena? glorie notabilis: aliter em' lapis dice-
retur maioris honoris et glorie q' natura humana: q' est
maioris durationis. Item si computemus durationem
domus sc'de fm iudeos dicentes eam durasse. cccc. an-
nis habebimus q' prima domus plus durauit: q' plures
anni fluxerunt a quarto anno salomonis in quo fudata
est domus prima vsq' ad. xj. annū sedecie in quo destru-
cta fuit: q' fluxerunt anni. cccc. xxvij. cōputando tempo-
ra regum intermediorū in. ij. l. regum pfecta auzes
fuit. xj. anno salomonis et fletit pfecta. cccc. xij. et sic plus
q' sc'da durauit: si accipiat duratio sc'de domus fm com-
putationem iudeoz. licet autē domus sc'da plus durauit:
vt. d. d' em' effectū ista obiectio est efficax p'tra iudeos: q' p-
cedit et suppositione computationis eoz quā reputat ve-
ram. Patet ergo ex p'dicta auctoritate aggei q' tempus
aduentus ch'risti est preteritum. Sed restat ostendere q'
in p'dicta auctoritate v' dubium. s. q' in aduentu desidera-
ti cunctis gentib? sit impletū q' ibi d'z. s. Adhuc modicus
et mouebo non solum terram sed celum. **D**icendū est q'
celum in aduentu xpi motū est large accipiēdo motū p'
omni inuouatione: q' magna inuouatio in celo aparuit
qñ in natiuitate xpi noua stella est visa: p'ter q' reges ve-
nerūt ad ipm adorandū. Item circa illud xps. s. tpe hero-
dis sub quo natus est xps in iudea de qua magis loquit
pbeta q' de alijs terris fuit maximus terremotus in an-
tum q' gentes p'pinq' credebant q' in iudea nullus bo-
mo remansisset vt dicit Joseph' in primo libro de iudai-
co bello: et hoc arguit pbabiliter aliquā diuincionem
fuisse planetarū notabile siue p'stellationem ex quib? so-
lent accidere talia. **N**z autē motu tunc fuerūt omnes gen-
tes p'z: quia imminente xpi natiuitate precepit cesar au-
gustus describi vniuersum mundum: et omnes gētes ro-
manoz tributarios se p'fiteri: et p'terea singuli ibant ad
loca vnde erant oriundi ad p'dicta faciēda p'ter q'
etiam Joseph' de galylea ascendit in bethleem cū maria
sibi disponata p'gnante vt ibi p'ofiteretur: vt p'z Luce.
ij. cap. **I**n iudea etiā tunc fuit facta magna commotio:
quia quidam nomine iudas natione galileus: publice as-
serbat iudeis esse illicitum cognoscere alium dominum
preter eum: et multi iudei secuti sunt ipm et postea inter-
fecti ab exercitu romanorum: vt dicit Josephus. ij. li. an-
tiquitatu: et idem b'z Actū. v. **A**n te hos dies extitit iu-
das etc. de commotione autem maris non oportet exem-
plum ponere: q' frequenter solet accidere. Item q' tem-
pus aduentus ch'risti sit completum: patet p' auctoritatē
danie. ij. vbi angelus gabriel instruit eum de tempore ad-
uentus xpi dicens. lxx. hebdomade abbreviate sūt super
populum tuum et sup' urbem tuam sanctam vt consume-
retur p'uaricatio et finem accipiat peccatum et deleatur
iniquitas et adducatur iusticia sempiterna et implebitur
visio et p'phetia et vngatur sanctus sanctorum. **A**d intel-
lectū hui? p'phetie primo videndū est qliter hic accipiat
hebdomada vsq' hebdomadas: qd' idem est: **I**n sacra em'
scriptura accipitur hebdomada dupliciter: vno mō pro
tpe septem die: et hoc modo communiter accipit: nam
hoc modo loquit scriptura d' hebdomada: leui. xxij. vbi
d' q' septem hebdomade accipiēde sunt a festo pasche
que faciunt. xlij. dies et l. die celebrandum est festum pē-
tbecostes. **A**lio modo accipitur hebdomada pro tem-
pore septem annozum: et hoc mō loquitur scriptura leui.
xxv. vbi d'z. Numerabis. nū. hebdomadas annoz que fa-
ciunt. xlij. annos: et l. annus sequens dicitur iubile: qui
apud iudeos dicitur annus remissionis: non inuenit autē

hebdomada posse accipi pluribus modis: et ideo hie
non potest accipi pro hebdomada dierū: quia als to-
ta p'phetia danielis fuisse completa infra annum et
dimidium: ergo per locum a diuisione oportet q' acci-
piatur pro hebdomada annozum: et in hoc omnes ca-
tholici et hebzei conueniunt: sed differunt in hoc: quia
aliqui catholici vt beda: et alij dicūt q' isti anni intelli-
gendi sunt anni lunares qui breuiores sunt annis sola-
ribus. xj. diebus: motus autem fuit ad hoc dicendum
ex duobus: primo ex textu quia dicitur: Hebdomade
abbreviate: et sicut dicitur est anni lunares sunt breuo-
res solaribus et per consequens hebdomade annozū
lunarium sunt breuiores. **S**ecundo quia angelus lo-
quebatur danieli qui erat hebzeus et iudei computa-
bant per annos lunares: vt dicit beda: et ideo angel?
posuit numerum predictorū lunarium: sed salua re-
uerentia bede vtrumq' videt falsum esse: q' in hebzeo
nō ponit abbreviate in detractione seu diminutione
put sonat: sed ponit p'ecise prout tenet repositio de
terminationem. i. non plus neq' minus. **S**imiliter se-
cundum videtur falsum: si em' iudei haberent annum
breuiorem. xj. diebus q' annus solaris quo vltimū cū
fm legem teneantur primo mense cuiuslibet anni fa-
cere pascha in die determinato. s. xvj. die p'mi mēsis:
sequeretur q' pascha in die eoz bu? anni antecederet xij. an-
ticiparet pascha anni p'cedentis in. xj. diebus et co-
dem modo pascha anni sequentis p'cederet p'x. xxi.
dies ad quod sequeretur q' ipsi celebrarent pascha su-
um ex obligatione p'cepti infra breue tempus i quo-
libet mense totius anni. **H**oc autē apparet manifeste
falsum ex vsu eozum: semper enim faciunt eodem tē-
pore: et ideo patet q' computant per annos solares si-
cut et nos: licet enim incipiant ipsi menses a lunationi-
bus: tamen teras annus apud eos habet. xij. luna-
tiones: ita q' per embolismos faciunt equatōem tem-
poris: et sic cōputant p' annos solares sicut nos: dato
tamen q' computarent per annos lunares nihilomin?
haberetur p'positum nostrum vt videbitur. **S**ecundo
videndum est quot annos continent hebdomade p'
dicte: et patet per hoc quia si multiplicentur. lxx. p. vij.
resultant. cccc. lxxx. **T**ercio videndum est a quo
anno incipiat computatio istarū hebdomadarum: et
dicit aliqui iudei q' incipit ab. xj. anno regis sedecie
quando destructū est p'imum templum. alij dicunt q'
incipit a primo anno d'arii regis medi: quia illo tem-
pore dixit ista angelus danieli: alij dicunt q' incipit a
reditu captiuitatis sub 3020 b'abel: duce anno. ij. c. xxi. re-
gis persarum: alij dicunt q' incipit a sc'do anno regni
artaxerxis quando missus est: mecmias ad reddifican-
dum ciuitatem sanctam: que autem istarum opinionū
sit vera et aliarum improbatōne omitto p'ter prolixi-
tatem vitandam: q' istud diffuse scripsi sup' danielē
et fm omnes istas tres computationes habebitur suf-
ficienter p'positum. s. q' tempus aduentus ch'risti sit p'
teritum: quod patet quia angel? determinate assignat
cccc. lxxx. annos vsq' quo impleatur visio: et p'ophe-
tia et vngatur sanctus sanctorum. i. ch'ristus. **S**ed qliter
cunq' incipiatur computatio fm p'dicta: quia inferi-
us nō potest accipi q' in secūdo anno artaxerxis totū
tamen tempus p'dictum iam diu est preteritum: et
hoc sufficit ad p'positum nostrum. **S**i autem aliq'
velit plenius videre qualiter iste numer? annozū p'ce-
dictus impletus est per partes singulas et qualiter in me-
dio hebdomade vltime passus est ch'ristus etc. que fa-
ciunt ad expositionem huius textus potest recurrere
ad id quod scripsi super danielē vbi ista diffuse tra-
ctauit et contraria dicta vt potui improbaui: verū hic
volo remouere quandam solutionem falsam quā dicit
rabbi salomon ad rationem p'dictam dicens q' ille.
lxx. hebdomade non continent tempus p'ecisum vsq'
ad ch'risti aduentum et passionem eius mysteriū: vt

predictum est: sed continent tempus precisum a de
structione pmi templi vsq; ad destructionem scdi p ty
tū rēspasiani. d. Et lxx. pascē hebdomade sunt. i. pre
finitē sup populū tuū rē sup vrbē tuam anq; veniat pfe
cta captiuitas ipoz que facta est per romanos cobu
rentes ciuitatē et templū rē cientes inde populū iu
daicū: Et sumes pvaricatio. i. vt desistat a pvarica
tionib; castigati p pdictam captiuitatē et afflictionē
vt delect iniquitas eoz. s. p captiuitatē rē afflictōz predi
ctā q est eis p pena vt dicit. Et adducat iusticia sempi
terna. i. vt in eternum iustificent p pdictā captiuitatē
p peccatis penā tolerando: Et sic finaliter impleatur
visio rē pbia. i. visiones de tpo pmissē per pbetas: Et
vngat sanctuātorū. i. archa dñi et vasa sanctuarij:
q recipiunt p messiam in fine huius captiuitatis iu
deoz vt dicit. Et quātū delect durare ista capti
uitas nō dicit: rē p dñs determinatū aduentus xpi ipius
hic non diffinit. Qualiter aut exponat iam sequentē
hic omitto: tū q nō est necessariū ad ppositū: tū quia
diffuse tractauit hoc sup danielē. Qz aut ista expōsi
tio sit falsa et extorta facta p eos pater p lram pceden
tem: vbi dicit q angelus gabriel venit ppter orōnē daniel
is orantis p liberationē ipsi ad declarandū exauditi
onem sue petitionis: et iō nō solum nunciat ei libera
tionē de captiuitate babilonica: sed etiam pfectā libe
rationē hēndā p xpm de qua pncipalit daniel orabat
rē iō dicere q angelus veniebat ad denūciandū daniel
pfectā liberationē sui ipsi: et nullū certū tps liberatō
nis hēndē p xpm: hoc est valde absurdū et pcedenti
lre dñi: q angelus nō venisset ad p solationē daniel
sed magis ad eis desolationē. Itē q dicit q p captiui
tate in qua sūt desistat a pvaricationib; hoc manifeste
est falsum: qz sup oēs gentes intendit sortilegijs rē au
gury: vt sciat illi qui nouerūt facta illoz: rē ista ma
xime pbiuent in lege diuina sicut p3 in Deut. rē Ero.
et in plurib; alijs locis vt. Itē q dicit impleri visio
nes pbetaz p merita eoz: est id qd dicit deus tu de
derit tibi hanc in possessionē rē. rē multo minus pte iu
sticias eoz est implenda pmissio: rē maxime quia de ca
scribit Esa. viij. Et erit ad lapidē offensionis rē petraz
scandali duab; tomb; issē rē. Item q dicit p pncipōz
scdi scōz intelligi vncionē archē et sanctuarij que re
cuperabunt p messiam regem: hoc est contra illud quod
dicitur. iij. Quis multiplicati fueritis et creueris: in
terra issē in dieb; illis ait dñs: nō dicent vltra archa te
stamēti dñi: neq; ascēdet supra cor neq; recordabunt
illius neq; visitabunt nec fiet vltra. hoc est dcm q ce
renomie vt. te. oino cessauerit post passionē xpi: extūc
eū fuerit mortue: pluribus etiā alijs modis argumē
tari super danielē cōtra pdictū errorē: sed ista ad pns
sufficiat. Itē pbat tempus aduentus xpi esse pncipiū
p id danielis. q. vbi dicit q nabu. vidit statuā magnā: bu
ius aut statue caput ex auro purissimo rē optimo fuit:
pectus autem et brachia ex argento puro: venter rē pe
des ei rē femora ex ere: tibi aut ferre rē. sequit. Ab
scissus est lapis de monte sine manibus rē percussit statu
am in pedibus eius terreis rē scissilibus et comminuit
eos. p hanc autem statuā designantur quatuor regna
magna sibi in orbe succedentia: s. p daniel diuinitus
inspiratus ibidē expōsit. primum est regnum chalde
orum quod significatur p caput aureū: vt ibidem dicit.
Scdm est regnum p saram quod significatur p argen
tum quod subiecit sibi regnū chaldeoz. tertium est re
gnū grecoz seu alexandri quod per es significat quod
subiecit sibi regnū p saram. quartum est regnum roma
nozum quod p ferruz designatur: quod subiecit sibi re
gnū grecoz et alia regna mundi: sicut ferruz comat
oia alia metalla: p lapidem autem abscissum de monte
sine manib; designatur ipse xps iesus sine regnū eius:
cui subiciendum erat romanoz imperium vt predicti
tur. Ista autem plenius declarauit sup danielē: s. pmo

hoc breuiter: q in predicta expositione omnes expōsi
tiones tam catholice q; hebreorum concordant. Tunc
hoc supposito arguo sic: quia in predicta prophetia expō
nitur q ille cui subiciendum erat regnum romanozum
erat ipse christus: cum hoc igitur impletum sit tempore:
constatini et siluestri pape: quo tempore romanozum impe
rium per fidem veram subiectū est iesu filio virginis ma
rie: patet q ipse est verus christus et messias. Post
autem probatum est tempus aduentus christi pteritū
per scripturam canonicā: hoc idem etiā probatur p glo
sas et dicta doctorum hebreorum apud eos autentica:
vnde Esa. vlti. dicit: Ante q parturiet pperit. glosa he
breoz. Quia anq; natus fuisset ille qui in seruitute vlti
mā redegit natus fuit redemptor: ergo ante natiuitatē
tyti qui ciuitatē destruxit: populū captiuauit: et seruituti
expōsit. intm q dabant triginta iudei pzo nūmo argē
teoz: vt dicit bug. floz. fuit natiuitas ipsi? christi. Hoc
idem patet per translationē chaldaicā ibidem. Adhuc
non erit ei veniens angustia rē redimet: et abduc non ve
nit ei tremor cum dolozibus propter partus reuelabitur
rex messias: dolor enim et angustia partus exprimit ma
ximā calamitates quam sustinuerunt iudei in obsidione
tyti et respasiani: ergo ante obsidione illam rē miseriam
illam venit christus. hoc cōcedunt multi apud eos: dicit
q ipse christus natus sit in die destructionis templi. Sed
cum ab illo tempore fluxerunt. M. ccc. lxx. anni: quē
ab ipis vbi sit ipse christus: et vbi per tantū tempus fue
rit. Et dicunt aliqui q ipse cum angelis veniens in eo mō
quo moyses vixit. xl. dieb; in monte synai et expectat pre
ceptū domini ad se ostendendū. Alij dicunt q est vltra
montes caspios expectans preceptum domini de libera
tione populi. Alij dicunt q vadit per mundū: sicut pau
per et leprosus et humiliat; propter peccata populi: s. m
p dicitur Esa. liij. Et nos reputauimus cum quasi lepro
sum rē. quousq; appareat et precepto domini in virtute
ad liberationē filioz israel de seruitute et miseria in qua
sunt: talis autē varietas ostendit manifeste q dictum co
rum qm ad hoc est ficticiū: sed verum est quo ad hoc
q tempus aduentus christi iam diu est pteritū. Item
hoc idem patet per quādam traditionē apud eos autē
tiam: et cōtinetur in quodam libro qui apud eos vocat
liber iudicum ordinarioz: traditus a domo belye. id est
a discipulis eius per sex milia an. erit mundus: duo milia
vanitatis: duo milia legis: duo milia messie. Ad intelle
ctum huius est sciendum q hebrei dicunt hoc fuisse di
ctum a filio mulieris sareptane quē suscitauit belyas qui
etiam postea habuit spiritū pbeticē: et pbetauit de du
ratione mundi q duraret: vt dictus est lex milia annoz.
duo milia aut dicunt tempus vanitatis: quia a principio
mundi vsq; ad vocationē abraē: q dictum est ei a domino
Egredere de terra tua rē. Bñ. xij. mundus defluerat in
vanitate peccatoz: primo per luxuriā: vt p3 tēpore noe
propter quod factum est diluuiū: qz omnis caro corrup
erat viam suam: secūdo p idolatriam post diluuiū: quo
niā circa natiuitatē abraē totus mundus erat idolatria
deditus. ipse autem primo ausus est publice vnum crea
tozem et deum predicare: vt dicit iosephus. j. libro anti
quitatū: et istud tempus durauit per duo milia annoz
rē. xliij. qz abraā habuit. lxxv. annos qn vocatus est: extūc
aut in cepit tempus legis: quia lex nō datur nisi populo
adunato: p abraam autem incepit populus adunari sub
fide vnius dei et ad legem suscipiendā disponi: ppter qd
abraē data est lex circūcisionis ad distinctionē illius po
puli qui erat legē accepturus ab alijs populis: ab illo autē
tempore scilicet a vocatione abraē vsq; ad natiuitatē xpi
fluxerunt duo milia annoz: nisi q deficiunt. xxij. Si igit
acipiatur. xliij. qui superabundant vltra duo milia pre
dicta que dicunt tempore vanitatis: habebim; quatuor
milia annoz a principio mundi vsq; ad natiuitatē christi:
nisi q deficiūt quinq; anni: Si igitur quinq; anni quibus
christus latuit in egypto propter persecutionē herodis:
iungant precedentibus: ita q dies messie incipiant qz

putari ab illo tpe quo d' egypto est reuersus habebimus
de principio mundi quatuor milia annorum vsq; ad dies
messie. s. 2000. vanitatis. 2000. legis fm p'pbiam pdictas.
Atq; aut dies xpi debeat tm durare p duo milia anoz
vel pl' vel min' no me intronitto: qz sine mudi termina
du dice no intedo: s' sufficiat mihi fm pdicta traditione
iudeoz: qz tps aduent' xpi sit p'teritu: ex q' ia dcm e q' tra
suerit a principio mudi quatuor milia annoz: qz a princi
pio mudi ipi p'putat. v. milia. 7. lxx. anos vsq; ad anuz d'ni
1300. quo p'ns opus fuit scriptu. Itē ondo p'positu p' rō
ne ex scriptura sumpta: p'siderando. n. p'cessum v. te. ap
paret q' q' diu filij isrl fuerūt fientes deo fuerūt i statu p
spero: et si aliquādo fuerūt captiuati 7 afflicti: hoc fuit p'p
pctm ipi illius: nūc aut ita est: q' an captiuitatez babylo
nicā fuerūt idolatre pessimi 7 occifozes. p'barū eos a pec
catis. p'hibentū: intm q' repleuerūt ciuitatē hierlm san
guine. p'barū vsq; ad os: vt d' iij. Reg. 7 multa alia fe
cerūt p'p que captiuati sunt in babilonia: et illa captiui
tas nō durauit nisi p. lxx. annos. Cū aut captiuitas i qua
se nūc durauerit p annos mille duccos triginta quinq;. nec
ad huc apparet eoz liberatio de proximo: o3 eos cōce
dere q' p'ctm. p'pter qd tādū captiuati sunt: fuit mai' q' p'
peccata p'cedentia captiuitatē babilonicā cū pena debe
at rōdere p'ctō: hoc aut nō pōt dici nisi p'pter illud grauis
simū p'ctm q' xpm eis in lege et p'betis p'missum negates
7 p'sequētes crudelit' occidit: qz post reditū captiuitatē
babilonicē nō legunt idolatrasse 7 p'phas occidisse 7 tā
ta crimina p'petrasse in alijs sicut ante: 7 iō rōnabil' nō p'
assignari cā tate captiuitatis 7 miserie nisi illa q' dca est. s.
q' nō cognouerūt tps visitatōis sue vt luce. xii. h' aut dic
Ra. moyses in li. Judi. ordinarior: Iesus nazaren' vis'
est eē messias 7 infect' ē p tomū iudiciū 7 ipe fuit cā et p'
meruit vt destrueret isrl i gladio. Itē doctria aliq' dclara
tur vera: 7 h' dupl'r: Quo mō p' reductōz ad p'ncipia eui
dētia: 7 hoc mō dclarat' veritas eoz q' subiacēt facultati
nālis itellect'?: Alio mō p' d'niū testimoniū. s. qn ad p'firma
tionē talis doctrine fit tale miraculū de q' certū ē q' nō pōt
fieri nisi v'ute diuina: sicut est suscitatio mortui: illumina
tio ceci 7 cōsilia. Q' d' stat' igit' q' nullo mō de' pōt eē testis
falsitatis: 7 iō si tale miraculū v'fcm diuinū p'petrat ad de
claratōnē alicui' doctrie sufficient' p'cludit' p'positū. s. tale
doctrinā eē verā: 7 h' mō dclarata ē veritas eoz q' excedūt
intellectus facultatē: sic p'z q' hoc mō dclarata ē veritas q'
dca ē p' moysen ioseph 7 p'siliū. Nūc at ita ē q' opa v'na sūt
multa valde 7 māifeste facta sē ad dclaratōz xpi 7 doctri
ne ei' 7 suoz: vt p'z p' scriptozes verissimos 7 famā publi
cā vsq; nūc p'tinuātā q' in talib' faciūt sufficient' fidē: sic
firmē tenem' Arist. fuisse p'bm 7 p'lonē: 7 tm nō hēm' in
de aliā p'batōz nisi p' famā publicā: igit' eē sic fuit d' doctri
na xpi: h' et p'z p' libros apud iudeos auctēricos. Scribit'
em' in q'dā litello q' apud eos intitulat' d' iesu nazarem ge
neratōe: q' leprolos mūdauit: et claudū ex vtero matris
sue stare fecit 7 mortuū suscitauit: et multa alia q' fieri nō
pōterāt: nisi v'ute diuina: d' tm ibidē q' talia fecerat v'ute
nois tetragrammaton qz q' sciret illud debito mō p'nu
ciare posset virtute illi' miracula facere: vt in eodē libro
d'. Iesus aut nazaren' p'nucciationez illi' nois didicit:
vt ibidē d' q' in tēplo d'ni lapidez sup que steterat archa
d'ni antiquit' inuenit in quo erat scriptū tale nomē expo
sitū: vocat' aut expositio illi' nois descriptio 7 determina
tio qualiter debeat p'nucciarī: s' aut hoc dcm nō sit ver'z:
tm ex hoc d' iudeos h' argumētū: q' nomē d'ni tetragra
maton qd est inter alia noia sanctissimū: fm eos non pōt
habere v'ute ad agendū aliquod cōtrariū bonoz diuino
sed mag' ad id qd est bonoz diuino p'sonū: Cū igit' dicit'
q' v'ute illi' nois Iesus nazarenus fecerat miracula: o3
eos p'cedere q' doctria xpi ad eū? p'firmationē faciebāt
talīa miracula nō erat falsa nec bonoz diuino cōtraria: s'
magis p'sona: cū ergo docuerit se esse ver'z deū verū xpm a
deo missum 7 ver'z hoīem: sequit' p' p'ns q' istud sit ver'z: alie
sequere q' ipe fuisse falsus. p'ba 7 ascriberet sibi blasphē
matorie diuinitatē: 7 q' ad p'firmationē istius falsitat' su
issent facta v'ra miracula v'ute diuini nois scissimū: 7 tūc

de' in e' v'ute talia miracula fierēt: q' alia v'ute fieri s'
pōt: eēt tēst' falsitatis: qd ē icōueniēs. Itē p'nucciatō
cuiuslibz nois nō pōt talia facē: s' sol' de' talia fecit: 7 fa
ad inuocationē sui nois 7 v'utis: si igit' xps virtute no
minis p'dicti fecit p'dicta: o3 p'cedē q' illa fecit v'ute
v'na 7 p' p'ns q' doctria ei' ad e' p'firmationē talia fe
cit fuit vera: cū de' nō possit eē testis falsitatis: vt supra
dictū ē. beccet et alia v' dicere iosephus expresse q' fuit
maximus historiographus iudeoz: 7 apud eos auctē
ticus: dicit. n. sic li. xvij. antiq' statū describens tpa tybe
rii cesaris sub quo passus est iesus inq't: Fuit bidē tē
porib' iesus sapiēs vir: si tm cū viz noiare fas ē. erat. n.
mirabiliū opm effectoz 7 doctoz eoz boim q' libent' au
diūt ea q' vera sunt: 7 multos quidem iudeoz 7 mltos
ex gentib' sibi adiūxit: xps hic erat: hunc accusatum
p'noz nre gentis viroz cū platis in cruce agendū
decreuisset non deseruerūt cū hi q' ab initio dilexerant
eum: apparuit em' eis itez viuus fm q' diuinitus inspi
rati. p'be vel bec v' alia de eo in mirabilia miracula su
tura eē p'cederāt. Itē qn scriptura dicit aliquid futu
rum 7 determinat tps modū 7 locū: 7 si oia ista cōcur
rāt in v'na: manifeste patet q' illud qd fuerat p'dictum
est adimpletū. sacra aut scriptura p'dixerat aduentum
xpi: vt p'z in multis locis: determinauit etiā tps veniē
di: v3 qn sciret trāslatio regni: vt b' gen. xlij. Non au
feret sceptrū de iuda 7c. s' h' loc' nāscendi 7c. michee. v.
Et tu bethleē 7c. s' h' modū viuendi. s. q' xps in paup'ta
te viueret: zachā. ix. Ecce rex tu' venit iust' 7 saluator
ipse paup' 7c. determinauit scriptura modū moriēdi. s.
q' in humilitate 7 patientia ex pte ipius p'sone xpi: sed
in crudelitate maxima ex pte ipoz occidentū eum: vt
b' Esa. liij. tanq' ovis ad occisionē ductus est 7c. cum
aut becoia manifeste sint adimpleta de iesu nazareno
rōnabiliter p'cludit' q' ipse sit ver' xps. Sed p' hoc ar
guunt iudei multipliciter: primo p' id quod b' Esa. ij.
vbi loquitur de tpe aduentus xpi dicit: Erit in nouiss
mis diebus p'parat' mons tomus d'ni in vertice mon
tium 7c. sequit': Cōstabūt gladios suos in vomeres et
lanceas suas in falces non leuabit gens d' gētē gladiū:
nec exercitabunt vltra ad plū. Et bis informat qua
druplex argumētū. Primo ex h': Erit in nouissimis
diebus. Iesus aut nō fuit in nouissimis dieb': qz post
natiuitatē eius fluxerūt multa tpa: igit' nō fuit xps cu
ius aduentus p'mittit' in nouissimis diebus. Secō
ex eo qd subdit' q' mons tom' d'ni erit in vertice montū
mons em' ille d' mons syon vbi fuit tēplū edificatus
s' mons ille in aliquo nō est eleuatus: ergo ad huc non
venit xps: vñ occasione bui' verb' dicit' aliq' doctozes
bebreoz q' d'ns v3 portare montē thabor in montē sy
nai 7 montē carmeli ad locū vbi est hierlm: 7 sup v'icē
istoz montū conere montē syon: hoc aut nōdū ē adim
pletū: ergo 7c. Tercio arguit' ex eo qd subdit'. Et flu
ent ad eū oēs gentes: qz nō oēs gētes crediderūt in ie
sum nazarem nec ad huc credūt: igitur nō fuit xps.
Quarto p' id qd subdit': Nō leuabit gēs d' gētē gladiū
7c. quia non cessauerunt bella p' orbem: vt patet mani
feste. et maxime quia post mortē iesu in iudea fuerūt
bella atrocissima tempore tyri 7 vespasiani: igitur ipse
non fuit vere christus. Ad primum dicendū est: q' di
es nouissimi dicuntur. s. dies messie in sacra scriptura
quāq; fm doctores bebreoz debent ad minus durare
p' duo milia annoz: vt p'z ex p'dictis: et non solum di
es messie dicuntur dies nouissimi: sed etiam aliqua tē
pora ipsum christū p'cedentia: vt patet Gen. xlij. vbi
patriarcha iacob dixit filijs suis. Cōgregamini vt an
nunciem que ventura sunt nouissimis diebus: et ibidē
non solum denunciat de aduentu christi: sed de multis
alijs que impleta sunt a tempore regum isrl et iudi
cum: vt patet litteram intuenti: et etiam fm exposito
res bebreoz: et iō non valet p'dictū argumētū. Ad
scdm argumētū est dicēdū: q' eleuatio montis syon
nō intelligit' fm locale eleuatōnē: vt intelligūt iudei:
s' fm mobilitatē 7 signoz magnitudiez: s'z et q' dic' ra

sa. magnus doctor apud eos hoc est dictum quod tanta signa
et maiora debent fieri in aduentu christi in monte syon quam
in predicis alijs montibus: et hoc per impletum per iesum nazara
renum qui illuminavit cecum natum et sanavit laegidum in pba
rica piscina et multa alia miracula fecit ibi. **I**bidem etiam
spiritum in aplis dedit quod fuit maximu miraculu: quod homi
nes idiote et simplices habuerunt noticiam perfectam scri
pturarum et loquuntur idiomatica omnium linguarum. **S**i autem
diceret quod hec solutio sumatur ex euangelio: et ideo non
est efficax pro eis nec valet quod ad probandum aliquid
iudeis oportet uti scripturis apud eos auctenticis in res
pondendo eorum dicitis: dico quod hoc non oportet semper
Ite non solum euangeliste scribitur christu miracula fecisse
vera: sed etiam doctores hebreorum: ut per predictis: propter
quod ista solutio habet efficaciam ex eorum libris. **A**d tertium
dicendum quod ibi est distributio per generibus singulorum et non
per singulos generum. Sicut dicitur quod omne animal fuit in ar
cha noe: quod de singulis speciebus animalium fuerunt ibi aliqua
individa in archa noe. Similiter de omnibus gentibus ali
qui crederent in christo: ut per diffusionem fidei in to
to orbe. Alii potest dici quod omnis in sacra scriptura ponitur per
multis alijs et frequenter: sicut habetur. **R**eg. xvij. **D**i
xit ablaion et oes viri israel melius est coeliu. **C**ertum
est quod ibi non erat oes viri israel presentes sed multi: et sic
est in proposito: quod multi conversi sunt de gentibus ad fidem
catholicam etiam tempore apostolorum: quod in omnem terram exiit sonus
eorum. **S**ed predicatio et annunciatio fidei christiane.
Ad quartum est dicendum quod circa tempore christi fuit pa
diuturna in toto orbe: et maxime in iudea: quod per hoc
quod imminente natiuitate christi pacificatus omnibus reg
nis et sub imperio romano redactis preceptum fuit a Ce
sare augusto ut describeret vniuersus orbis: et ab illo
tempore vsque ad .xl. annum post passionem christi quando inceptum
iudei rebellare romanis non leguntur aliqua bella no
tabilia fuisse in iudea: nec iudeos vsos fuisse armis: quod
terra illa custodiebat a militibus romanis: et ideo proba
bile est quod tunc propter diuturnitatem pacis iudei in
strumeta agriculture apta sicut sensibile: videmus fieri
in terris vbi est pax diuturna: et ideo dicitur in auctoritate
predicta. **C**onstituerunt gladios etc. quod autem subdit: **N**on le
uabit gens contra gentem etc. non importat pacis eternita
tem sed diuturnitatem: vbi autem habemus? **V**ltra in hebreo
habetur: **A**d. que dicitio non significat eternitatem: ut per
iij. **R**eg. vj. vbi nos habemus? **V**ltra non venerunt la
trones syrii in terram israel. **I**n hebreo habetur: **A**d. vel aaz
et tunc certum est quod ibi non importat eternitatem: quod frequen
ter postea syrii inuasit et depredati sunt terram israel:
sed importat diuturnitatem tempus ad longum tempus: hoc est
ne illis accidat sicut accidit illis quos in samaria de
duxit heliseus de quibus est ibi sermo. **Q**uinto arguit
ibi iudei contra aduentum christi: per hoc quod habetur **E**sa.
xj. **E**gredietur erga de radice yesse etc. vbi scriptura loquitur
de aduentu christi etiam secundum omnes doctores hebreorum
et catholicos. **S**equitur ibidem: **H**abitabit lupus cum agno
et puerus cum hodo accubabit. et sequitur ibidem: **D**electabit
infans ab ybere super foramen aspidis et in caverna re
guli qui ablactat fuerit manum suam mittet. **D**icitur sic
iudei quod in aduentu christi animalia siluestria debent come
ficare sic quod pacifice habitabunt cum animalibus natura
liter mansuetis: et animalia venenosa non nocent homi
nibus vel pueris: imo secure infantes cum eis ludent. hoc
autem non est impletum: ut patet ad sensum: igitur non ve
nit christus. **A**d hoc est dicendum quod ibi est locutio me
taphorica: quod ibi nominant homines nomine animalium. **S**i
mille habetur **Gen.** xlij. vbi dicitur: **B**eniamin lupus pa
pax etc. et ibidem: **H**eptalim ceruus emissarius. **E**t ibi
dem **D**an. **C**oluber in via. **E**t igitur dicendum est in propo
sito quod iudei et gentes qui prius erant adiuuicem nocui et
odiosi pacifice simul habitabunt conversi ad fides christi:
ut dicitur **Act.** iij. **M**ultitudinis credentium erat
cor unum et anima una. et tunc illo tempore fuerunt ad fides christi

conuersi aliqui gentes ut patet eodem libro: et eodem
modo exponendum est de pueris quod sequitur: et de animis
venenosis: quod simplices et pueri non leduntur ab eis qui ante con
uersionem ad fides christi erant veneni infidelitatis et perfidie
repleti. **Q**uod autem talis modus loquendi sit in predicto. **E**sa.
pax per id quod promittit ibi quod stirpe yesse vocat virga: similiter
ipsum iesum vocat flore: cui dicitur: **E**t flos de radice eius ascen
det etc. et similiter cum subiungit. **E**rit iusticia cingulum lumborum
eius et fides cinctorium renu eius. **M**anifeste habetur quod ibi
cingulum et cinctorium metaphorice accipiuntur. **E**t hec omnia
patet per translationem chaldaicam que sic habet: **E**rit rex de
filij **E**sa. et messias de filijs filiorum eius. **S**equitur: **E**t erunt
iusti circum circa ei: et fideles adherentes ei: et erit iusticia cin
gulum lumborum eius et fides cinctorium renu eius. **V**bi nos
habemus? **H**abitabit lupus cum agno. **I**bi: **S**equitur. **E**t pax
in diebus eius multiplicabit. **E**t quo patet quod est locutio
metaphorica: potest etiam dici quod adimpletum est ad istam in
fidelibus christi: quia fere mansueti facte sunt frequenter coram
fidelibus christi eorum deuotioni expositi: similiter bestie
venenose non poterant eis nocere ut eis saluator permiserat
in euangelio: **H**edi vobis virtutem calcandi super serpentes et
scorpiones etc. et **Act.** xij. vbi dicitur: quod paulus percussus a vi
pera in nullo lesus est: propter quod barbari videntes hoc et ad
mirantes dicebant ipsum esse deum: ut per ibidem. **S**exto ar
guitur per id quod habetur **Deut.** xxx. **S**i ad cardines celi fuerit
dissipatus inde retrahet te dominus deus tuus et assumet atque
introducet te in terram quam possederunt patres tui etc. **E**t
ibi arguitur: cum simus dispersi per totum mundum et non congregati
sequitur quod non venerit christus. **A**d hoc est dicendum
quod hoc fuit impletum in reditu eorum de captiuitate babiloni
ca. **S**ed pro hoc arguunt per id quod habetur **Eccl.** xxxix.
Scient quod ego dominus eorum eo quod transfulerim eos in nationes
et congregauerim eos super terram suam et non dereliquerim
quecumque ex eis ibi. **M**ulti enim derelicti sunt de captiuitate
te babilonica et assyriorum: quod non oes reuersi sunt: igitur tunc
non fuit impletum tempus christi. **A**d hoc dicendum quod nulli
fuerunt ibi derelicti qui voluissent reuerti: quod cyrus qui erat
monarcha in omnibus illis regnis dedit licentiam generalem
omnibus reuertendi: imo etiam munera dedit reuertentibus:
ut patet **E**sd. j. et ideo in hoc impletum est verbum **Eccl.**
et ipius moysi: quod nullus derelictus est ibi qui voluerit reuer
tenti aut qui noluerit facti sunt indigni diuino beneficio
Alter potest dici sic quod predicta congregatio potest intelligi per
fidei et caritatis que congregatio est per christum iesum: per
exponit **Job.** c. xj. vbi dicitur quod cayphas prophetauit quod
ibis erat mourens per gentem et non tamen per gentem sed per filios dei
qui erant dispersi congregaret in vnum: nullus autem extra hanc
congregationem derelinquit qui velit intrare: quod nulli clau
ditur gremium ecclesie. **S**eptimo arguitur iudei per id quod
habetur **Zach.** vj. **E**t oriens nomen eius. **T**ranslatio au
tem chaldaica sic habet: **M**essias nomen eius. **Q**uo
patet quod de christo intelligitur et sequitur in eadem auctori
tate: **E**t edificabit templum domino. **I**tesus autem non edifi
cauit aliquod templum domino: igitur non fuit christus.
Ad hoc est dicendum quod hec auctoritas intelligitur de secun
do templo edificato per **Z**orobabel: ut dicitur **Ra.** sa. doctor
eorum: et ideo ex hoc contra nos non habent argumentum: sed
dato quod intelligatur de christo ad litteras est dicendum quod ipse
edificauit templum de lapidibus viuus et spiritualibus: vi
delicet de ipsis fidelibus et talis edificatio debebat ipsi christo
que est perfectissima: unde super illud **Gen.** xxviii. **N**on est
hic aliud nisi domus dei etc. domus que edificata est in ter
ris nil est respectu domus celestis. **I**lla proprie edificatur ex la
pidibus viuus: videlicet ex fidelibus in presenti compagi
natis adiuuicem et conglutinatis per gratiam et in futu
ris per gloriam: vbi habetur glosa hebraica quod patriarcha
Jacob vidit dei domum edificandam in terris et domum
dei in celis: ideo dicitur: **N**on est hic aliud etc. **O**ctauo
arguunt per id quod habetur **Hiere.** xxij. **E**cce dies veniunt
dicit dominus et suscitabo **D**avid germen iustum
et cetera. quod de christo intelligitur: ut est supra allega
tum: **E**t subditur ibidem: **I**n diebus illis saluabit iudam etc.

Sed nunq̄ acciderūt tot miserie filijs isrl̄ sicut post passionē christi vt patz i destructione ciuitatis ⁊ templi: ergo nō fuit vere christus. Ad hoc dicendū q̄ iam nō erant filij israel ⁊ iuda p̄uolē quēdo: q̄ erāt auersi a deo: q̄ christum negauerūt ⁊ occiderūt: p̄ter qd̄ in illā miseriā uenerūt. Et ideo ex illa miseria magis cōcludit̄ p̄positum sicut patz ex p̄dictis. Illi autē qui erāt vere filij israel: ⁊ qui scz christū receperant saluati sunt p̄ ip̄m: non solū sp̄ualiter: q̄ntum ad aias: sed etiā q̄ntum ad corpus corporalē: q̄ s̄m q̄ dicit̄ in eccl̄astica historia imminente destructione ciuitatis hierl̄m p̄ tyru ⁊ respasianū aduoniti sunt fideles qui erant in iudea per angelū vt transiret̄ in regnū regis berodis agripe q̄ erat cōfederatus romānis: ⁊ saluati sunt in bona pace: ⁊ ibi habitāt cōsidenter. Aliter pot̄ dici ad auctoritatē predictā hieremie: q̄ illi sunt p̄fecti de regno christi: de quo ibi loquit̄ qui iam sunt in gloria celesti: ⁊ illi habitāt oīno cōsidenter: ⁊ sunt p̄fecte saluati. Mono arguit̄ p̄ id qd̄ habet̄ Daniel. vii. Aspiciēbā in uisione noctis ⁊ ecce in nubibus celi quasi filius hominis ueniebāt. Scdm̄ omnes expositores iudeoz ⁊ catholicos loquit̄ ibi de aduētū christi. Iesus autē nazarenus nō uenit in nubibus nec in tali potestate qualis ibi describit̄: ergo nō fuit christus. Ad hoc dicendū est q̄ scriptura loquit̄ de duplici aduētū xp̄i. s̄m in m̄dū ⁊ ad iudiciū. p̄m? aduētus describit̄ cū humilitate. secūdus cū potestate: Daniel autē loquit̄ de secūdo aduētū. vnde ibidez sequit̄: Donec throni cōstiti sunt. Et ibi dicit̄: Iudiciū sedebit ⁊ apti sunt libri. Iudei autē excecāt nesciūt aduētū duplicē distiugere: ⁊ ideo errant multipliciter: q̄ aliqui expectāt xp̄m in secūdo aduētū apparē in tanta uirtute q̄ possit oīa terrā sibi subicere ⁊ eos liberare ⁊ regnū eoz restituerē: p̄ qd̄ etiā christi discipuli post eius resurrectionē querebat̄ Act. i. Dñe si in tempore hoc restituas regnū isrl̄. Alij autē p̄ter scripturas que manifeste loquuntur de christo et de humanitate: ⁊ de passiōe eius: ⁊ p̄ter illas que loquuntur de eius eminetia ⁊ potestate expectant duos messias: vnū qui dicit̄ filius ioseph: ⁊ iste est passurus ⁊ occidendus: aliū qui dicit̄ filius dauid qui suscitabit̄ filij ioseph messias ⁊ restituet̄ regnū israel: ⁊ ad hoc saluandū ponunt diuersas scripturas. Sed istud dictū nō habet auctoritatem in scripturis. licz cū plures dicti sunt messie s̄m vti: qd̄ idem est p̄cipatiō: vt dauid ⁊ saul ⁊ quidam alij: nullus tñ in scriptura ad salutē populi dicit̄ uenturus nisi vnus. Itē istud dictū p̄ tanto habet aliquā apparentiā p̄ quāto impletū ē de christo qui fuit filius ioseph putatiū ⁊ sic uocatus vt patz in euāgelio: ⁊ etiā filius dauid s̄m carnē: vt patz ex p̄dictis. Decimo arguit̄ p̄ id qd̄ habetur Esā. xxx. Er̄ lux lune sicut lumē solis ⁊ lumē solis erit septēpliciter sicut lux septē dierum in die qua alligauerit dominus uulnus populi sui ⁊ p̄cussuram plage eius sana uerit. cum igit̄ aduētus christi expectet̄ ad salutē populi: igitur in aduētū eius mutatio corporū celestū fiet: cū bec nō sit adhuc facta: uidet̄ q̄ p̄missio de aduētū christi adhuc nō sit impleta. Ad hoc dicendū sicut et ad p̄cedēs argumentū qd̄ loquit̄ de aduētū christi ad iudiciū. tunc cū inuolabunt ⁊ mutabunt̄ quodāmodo corpora celestia et tūc sanabit̄ uulnus ipli et p̄cussuram plage eius: q̄ tunc destruet̄ mortalitas p̄ peccatū p̄mōz parentū inducta: q̄ omnes homies resurget̄ ad uitā immortalē. Undecimo arguit̄ p̄ id qd̄ habet̄ Esā. liij. Uidebit̄ semē longeuū ⁊c. et psal. lxxxviii. Ponam in seculū seculi semē eius. Iesus autē nazarenus nō legit̄ filios habuisse ergo nō fuit christus? Ad hoc est dicendū q̄ habet ⁊ habuit filios sp̄uales: et talis filiatio sibi debebat̄ p̄ fidē ⁊ sacramēta nō autē p̄ carnalē pagationē que semp̄ habet̄ feditatē cōiunctam: vn̄ sup̄ illud Gen. xxxi. In ysaac uocabit̄ tibi semē. glo. bebreoz: Dis q̄ p̄fessus fuerit duo secula uel deos uocabit̄ tibi semē: uocant̄ autē hic duo secula: xp̄us legis et xp̄us christi Illi ergo etiā q̄ p̄ fidē cōfitent̄ xp̄m sunt semē ⁊ filij xp̄i. Duodecimo arguit̄ p̄ id qd̄ habet̄ Ezech. vii. ubi describitur quoddā templū mirabile et magnū in terra isrl̄ edificandū: ⁊ hoc dicunt in aduētū christi complendūz hoc autē nō est factum: igitur ⁊c. Ad hoc est dicendū q̄

scriptura ibi loquit̄ sub inēphora de domo celesti de qua supra dictū est. Et hoc patz p̄ id qd̄ in fine Ezech. cōcluditur: Et nomē ciuitatis erit illo die dominus ibidem. Hoc etiā patz per multa alia que ponuntur in isrl̄: q̄ ibi describit̄ flumēs habens ligna pomifera ex vtraq̄ pte faciētia fructus quolibet mēse: ⁊ habentia folia nunq̄ defluentia que nullo modo uident̄ uerficari ad litterā. Hoc etiā uidet̄ p̄ dictū Ra. fa. doctoris bebreozum dicit̄ q̄ de hierusalē supra locuta sunt scripturae in fine Ezechiel. Decimū sunt que arguit̄ iudei ⁊ quedā alia que dimitto tū p̄ter prolixitate uitandam tūm q̄ etiā solutiones eoz patent̄ ex p̄dictis: Et sic patz terciū p̄ncipale qd̄ erat determinādā in ista questione uidelicet q̄ tempus aduētū christi sit p̄teritū

Ultimo soluendū est argumentū qd̄ fiebat in oppositum in p̄ncipio questionis: ubi dicebat̄ q̄si predicta de fide catholica possunt p̄bari p̄ scripturā a iudeis receptā nō est uerisimile q̄n illi q̄ sunt inter eos studiosi hoc p̄cepissent: ⁊ p̄sequēs suum errorem reliquissent.

Ad hoc ē dicendū q̄ multi inter eos s̄fati p̄ceperūt ⁊ a tpe christi sicut p̄z de Nabonaele: Nicodemus: Gamaliel qui fuerūt doctores ⁊ periti in lege: similiter de Paulo ap̄lo ⁊ apollo: ⁊ multis alijs. vnde Job. xij. dicitur: Et de p̄ncipibus multi crediderunt in eum. sed p̄ter p̄bariseos nō cōfitebant̄ ne de synagoga exellerent. dicebātur tunc p̄ncipēs sacerdotēs: ⁊ legis doctores. Multi etiā postea legiserūt hoc p̄cepit sicut dictum est de iosepho: et idē possēt dici de multis alijs. Multi autē auertūtur a fide christi triplia de causa vna est p̄ter timorē penurie temporalis: quia semp̄ fuerunt cupidi et in lege eozum semp̄ promittit̄ abundantia temporalium: ideo supra modū abhorrent cōtrarium: Alia causa est: q̄ a cunabilis in odijs christi nutriunt̄ et legi christiane et christicolis maledicūt in synagogis omni die. Illa autē ad q̄ homies sunt assueti a pueritia sunt quasi in naturam conuersa et per cōsequēs auertunt iudiciū intellectus a ueritate cōtraria. Tercia causa est p̄pter difficultatem ⁊ altitudinem eozum que in fide catholica p̄ponitur credenda: sicut est trinitas personarū in diuina natura: et due nature in vna persona christi: et sacramētū eucharistie: que nullo modo possunt capere: et ideo reputant nos tres deos colere et credere. In ip̄o etiā sacramēto eucharistie reputant nos pessimos idolatras: sicut p̄ experientiam cognouerunt illi qui frequēter de istis euz eis cōtulerunt: et ideo a fide catholica p̄ talibus auertūtur et plures iam baptizati ad uomitū reuertūtur.

Et sic est finis. Laus deo.

Faint, illegible text visible along the left edge of the page, likely bleed-through from the reverse side.

